Leto III., štev. 139 | V Ljubljani, sreda dne 14. junija 1922 | Poštnina pavšalirana. Posamezna številka 75 par - 3 K

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane mesečno 7·50 Din
za inozemstvo 18·— „
Oglasi po tarifu
Uredništvo: Miklošičeva cesta št. 15/I. Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36.
Podružnice: Maribor, Barvarska ulica št. 1. Tel. št. 22. Celje, Aleksandr. cesta.
Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 13. junija.

Evropski diplomatje se pripravljajo za pot v Haag...

Evropa je na tleh, Evropo je treba obnoviti. Uničila jo je besna tekma merkantilizma, tekma med Anglijo in Nemčijo. In zgodovina, ki ne prizanaša kakor dobra mati, je ob tej priliki potegnila v kruto igro vse stare grešnike in jim naložila trdo pokoro za storjene grehe.

Sodobna Nemčija, sodobna Rusija — to je dosedanji čisti plod svetovne vojne. Tu konec domišljavega monarhizma, ki je v svoji megalomaniji segal že po mesijanizmu, češ, da mora plašč enega samega naroda pokriti celo Evropo; tam brutalni prevrat, obračun s koruptnim carizmom in v imenu carizma s celim dosedanjim krivičnim družabnim redom. Ni čuda, da narodi v državah, ki so šle mimo tega velikega toka nedotaknjene, čutijo na sebi še vedno nekaj svinčene teže izza preteklosti. Preporod torej v celoti, na sploh še ni prišel. Svetovna vojna je dala le pobudo zanj, do konca ga ni izvršila.

Toda kakor vsaki resni zasnovi, tako se tudi Evropi godi po vojni in revoluciji. Revolucija je stalno nemogoča; revolucija velja kvečjemu lahko kot sunek, stalno se ne more obdržati. Njena sredstva niso trajne vrednosti. Vendar da pridejo nove ideje na površje, so tudi sunki potrebni. Upravičeni pa so le za dogleden čas, ne za večnost.

Kakšna je bila Evropa pred Genovo, kakšna je danes?

Ne obnavljajmo spominov na neštete konference v slovitih kopališčih zapadne Evrope, kjer so sedeli za zeleno prevlečenimi mizami samo enostranski interesiranci Velike antante. Tista posvetovanja so že sama na sebi dokaz, da življenje enostranosti ne trpi, da zahteva povsod kompromisa vprašanj, ki se pojavljajo in se ne dajo zatreti niti z besedami niti s silo. Vsa pota zavezniških ministrov iz Pariza v London, v Rim in druga mesta Francije, Italije in Anglije so bila zaman, njihov edini rezultat je bilo naposled spoznanje, da Evropa ne sestoji le iz treh «zmagovitih» držav našega kontinenta. Tako je prišlo do genovske konference.

Sodimo o Genovi kakorkoli, na koncu vendar moramo priznati, da genovska posvetovanja pomenjajo korak dalje v evropski politiki. Seveda so cilji do popolnosti še daleč, toda začetek je vendarle tu. Nemčija prihaja ne kot poražena država, marveč kot del Evrope; Rusija ni zastopana kot izrecno strankarska sila, temveč kot država, ki stremi kvišku vzlic lakoti in drugim nadlogam. Anglija, nekaka levinja v sedanji gospodarski puščavi Evrope, gleda suvereno, a vendar spravljivo na vse države, ki so poslale zastopnike v pisano družbo genovskega omizja. Tudi Mala antanta je tu, malce samostojna še, a vendar se že prezentira enotno, dokazuje, da razume položaj in duh časa. Francija tvori izjemo. Stanje njenih blagajn, tradicija ponosnega duha ne dopušča, da bi kar na lepem priznala sovjetsko Rusijo. Belgija pariško diplomacijo pridno podpira. Konec konference: nič gotovega, toda obrisi za novo koncepcijo so vendarle tu. V Genovi porabljen čas ni bil papirnat sovjetski rubelj, niti avstrijska krona.

Haag — velike naloge stoje pred njim. Holandija mora postati torišče dejanskega in formalnega priznanja, da je za obnovo Evrope potrebna dobra volja, pomoč in sodelovanje vseh, ki živijo v Evropi. Treba se je povzpeti do spoznavanja, da zmagovalcev in premagancev ni, da je tu le toliko in toliko držav, s tolikimi in tolikimi razpoložljivimi energijami, ki so v stanju Evropo rešiti iz današnje politične, gospodarske, socijalne bede. To pričakuje Evropa od Haaga. In ako bo to dosegla, pridejo gotovo boljši časi za vse. Genova potem ni bila začetek nove utopije.

FRANCOSKO POROČILO O KONFERENCAH MALE ANTANTE.

Pariz, 13. junija. (Izv.) Kakor poroča «Matin» iz Beograda so se državniki Male antante o priliki kraljeve poroke zjedinili o zvezi in vojaški konvenciji, ki bo zasigurala v srednji Evropi Rumunski, Češkoslovaški in Jugoslaviji njih sedanje meje, na Balkanu pa status quo. Razpravljali so tudi o pristopu Poljske k Mali antanti.

Seja narodne skupščine.

SLOVENSKE ZADEVE V INTERPELACIJAH. — RAZPRAVE O ZAKONSKIH PREDLOGIH. — DELOVNI PROGRAM SKUPŠČINE.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine se je pričela ob 17. Minister za šume in rude Rafajlović bi imel odgovoriti na vprašanje poslanca Dragovčića (radikalca) o selski občinski upravi v vranskem okrožju. Ker posl. Dragovčić ni bil prisoten, je minister prosil, da sme vseeno odgovoriti, da se mu s tem da prilika, da odgovori na žalitve, ki jih je posl. Dragovčić izrekel v svojem vprašanju. Pred prehodom na dnevni red je minister za šume in rude Rafajlović odgovoril tudi na vprašanje posl. Lazarevića, ali je res, da se bo v Mariboru otvorila rudarska šola. Rekel je, da se o tem v ministrstvu ni razpravljalo. Eno rudarsko akademijo je otvorilo ministrstvo prosvete leta 1919., ako pa bi bilo treba, da se otvori druga, se bo otvorila v Bosni, ki je glede rudarstva zelo razvita pokrajina.

Potem je pravosodni minister dr. Marković v zastopstvu ministrstva za trgovino in industrijo odgovoril na vprašanje posl. Vladimira Pušenjaka in tovarišev o nekorektnem postopanju okrajnega glavarstva v Logatcu proti kmetijski zadrugi v Begunjah. Izjavil je, da o stvari še ni prejel poročila, dasi je že 30. maja naročil oddelku ministrstva trgovine v Ljubljani, da mu nujno pošlje poročilo. To poročilo je urgiral brzojavno, pa ga dosedaj še ni prejel. Radi tega bo odgovornega uradnika pozval na odgovor. Dalje je minister dr. Marković kot zastopnik ministra za narodno zdravstvo odgovoril na vprašanje posl. Moskovljevića radi slabega stanja državne bolnice v Beogradu. Na njegov odgovor je vzel besedo posl. Moskovljević in rekel, da so bolnice v nevarnosti, da se bodo morale radi nezadostnega kredita zatvoriti.

Naposled je govoril še ministrski predsednik Pašić na vprašanje posl. Pečanca, da so mnogi uradniki zapostavljeni, ker so svoječasno trpeli pod avstrijsko upravo. Pašić je odgovoril, da o tem ne ve ničesar, da pa bo pri posameznih ministrih vprašal, kaj je na stvari.

Potem je zbornica prešla na dnevni red. Predsednik dr. Ribar je prečital listo kandidatov, ki je med zastopniki skupin bila sporazumno določena za volitev odbora devetorice glede vladnega zakonskega predloga o izpremembah in popolnitvah v zakonu o sodnem postopanju od 20. februarja 1865, ki je prej veljal za kraljevino Srbijo, potem za volitev odbora na predlog posl. Petrovića in dr. glede 3 odst. državne rente z dobitki za izplačilo vojne odškodnine. Potem se je pretresalo poročilo odbora devetorice o zakonskem predlogu glede vojaških dopustov. Vojni minister je predlagal in poročevalec je pristal na to, da se ta zakonski predlog vrne odboru, ker je pomanjkljiv in vsebuje za vojake neugodna določila.

Po nekaterih pojasnilih se sprejme predlog, da se seja zaključi ob 19. in odredi prihodnja za petek ob desetih dopoldne z dnevnim redom: interpelacije. Med interepelacijami se nahaja tudi interpelacija posl. Etbina Kristana na ministra za notranje stvari o prepovedi, da delavske organizacije niso smele manifestirati dne 1. maja, in interpelacija posl. Golouha na ministra za soc. politiko o izplačilu pomoči primorskim beguncem in nameščenju primorskih beguncev v Strnišču.

Vladni sklepi za parlamentarno delo.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Vlada je sklenila, naj se stavi na dnevni red narodne skupščine najprej volilni zakon, potem pa proračun in državno posojilo. Prvotno je prevladovalo naziranje, da se nobena zadeva ne more obravnavati pred proračunom, ko je ta enkrat stavljen na dnevni red. Predsednik narodne skupščine dr. Ribar pa je danes pri tolmačenju § 46. poslovnika konstatiral, da se more volilni zakon vedno staviti kot prva točka na dnevni red, čeprav je že proračun na dnevnem redu. V tekočem tednu bo zakonodajni odbor končal razpravo o volilnem zakonu in prihodnji ponedeljek naj se bo ta zakonski načrt stavil kot nujen predlog na dnevni red.

Da bi se pospešilo delo z brzo izvedbo sklepov vlade in skupščine, je vlada določila ministra Trifkovića in Pribičevića, ki bosta v nujnih slučajih sklepala v njenem imenu. V času proračunske razprave bo narodna skupščina imela seje od 9. do 12. in od 16. do 23. zvečer. Le v sobotah popoldne in nedeljah bo odmor. Poslanci vladne večine morajo v tem času biti v Beogradu in se udeleževati sej narodne skupščine, sicer se jim bodo odvzele dnevnice in doklade.

Seja demokratskega kluba.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Danes popoldne je imel demokratski klub sejo, na kateri so razpravljali o volilnem zakonu. Odobrili so volilni zakon tako, kakor so ga izdelali člani zakonodajnega odbora, pristaši vladne večine.

Seja višjega šolskega sveta.

LETOŠNJA MATURA. — POMANJKANJE UČITELJEV IN PROFESORJEV. — ENOTNE ŠOLSKE POČITNICE.

Ljubljana, 12. junija.

Danes se je začela na pokrajinski upravi pod predsedstvom predsednika višjega šolskega sveta dr. Stanka Bevka dvodnevna plenarna seja višjega šolskega sveta z obširnim dnevnim redom. Svojo odsotnost je opravičil zastopnik staršev g. E. Franchetti.

Poročilo predsedstva.

Uvodoma je poročal predsednik viš. šolskega sveta dr. Bevk o važnejših aktih viš. šolskega sveta ter dogodkih na polju šolstva.

Letos bo v Sloveniji na 18 zavodih maturiralo 528 srednješolcev. Učiteljišč nikov maturira 190, med njimi 75 moških, s katerimi bo precej pomagano ob pomanjkanju učnih moči. — Ako bo pravočasno na razpolago kredit, se vrše tekom letošnjih velikih počitnic v Sloveniji na 10 krajih učiteljem namenjeni srbohrvatski tečaji. — Upravni odbor ribniške meščanske šole namerava še letos postaviti novo meščansko šolo v Ribnici. — Deputacija iz St. Vida je pri viš. šolskem svetu zahtevala, da se popravi krivica, ki so jo svojčas prizadejali klerikalci ljudstvu in učiteljstvu s tem, da je bil nadučitelj Žirovnik prestavljen iz St. Vida v Borovnico. — Živahna je bila debata pri odgovoru predsednika na interpelacijo g. kanonika Nadraha zaradi napada na šentvidskega učitelja Bitenca v «Domoljubu», v kateri aferi igra tudi precejšnjo vlogo na postni dan zavžita klobasa. — Predsednik odgovarja končno na interpelacijo kanonika Nadraha zaradi dogodkov na meščanski šoli v Krškem, ki jih je klerikalno časopisje raztrobilo po svetu, zgražajoč se nad petorico porednih dečkov, ki so v zgodbah sv. pisma napravili razne grde in obsodbe vredne napise. Dečki so bili strogo kaznovani. Med 170 gojenci je bilo le 5 razposajencev, kar, ne glede na sicer izvrstne učne uspehe tega zavoda dokazuje, da se je po krivici napadala šola češ, da je ona kot taka kriva slabe vzgoje.

Učiteljska imenovanja.

Viš. šolski svet sklene oddati stalno službo za nadučitelja v **Bevkah** Josipu Trpinu. Mesto učiteljice istotam se na novo razpiše. Za nadučitelja v **Brezovici** se imenuje Valentin Mikuž, v **Preserje** Ivan Zupančič, v **Šmarje** pod Ljubljano Martin Šterk, v **Stopičah** Venčeslav Skebe, v **Livoldu** Ferdo Rajninger, v **Dolnji Lendavi** Franjo Golob, v **Cankovi** Karol Kočar, v **Birčni vasi** Franjo Grudnik, v **Tišini** Andrej Telkeš, v **Črenšovcih** Stefan Lutar, na deški osnovni šoli v **Ptuju** Josip Gorup, v **Tepanju** Selman Božidar, v **Zrečah** Mravljak Karol, v **Sp. Kungoti** Vekoslav From. Za nadučiteljico na III. dekl. šoli v **Ljubljani** imenuje viš. šolski svet Miro Engelmanovo. Za učitelja, odnosno učiteljico se postavijo: pri **Dev. M. v Polju** Fran Trošt in Marija Brolihova, na **Dobrovi** pri Ljubljani Pavel Podobnikar, v **Grosupljem** Alojzija Premkova, v **Šmartnem** pod Šmarno goro Križeva Cirila, v **Št. Jurju** pri Grosupljem Niko in Maksimilija Einspieler, v **Ljubljani** (Barje) Franc Belini in Angela Petričeva, v **Toplicah** Josip Vrbnic, v **Dol. Lendavi** Gabriela Ažmanova in Olga Sečijeva, v **Cankovi** Marija Šimonova, v **Murski Soboti** Matilda Prelog-Staničeva, v **Beltincih** Edvard Zorko, v **Birčni vasi** Ana Grudnikova, v **Tišini** Evgen Antauer, v **Ljutomeru** Wundler Matej, pri **Mali Nedelji** Janko Prelog, na deški osnovni šoli v **Ptuju:** Peček Avgust, Praprotnik Edvard, Majcen Mirko in Baša Andrej, na dekliški osnovni šoli v **Ptuju:** Gorup Filomena, Bezjak Ana in Šegula Janja, **na Bregu** pri Ptuju Irma Svetlin, roj. Boštjančičeva, v **Velenju** Stopar Vinko, v **Ločah** Franc Solar, v **Konjicah** Marija Pleškova, v **Vitanju** Elizabeta Rošker, roj. Muharjeva, v **Podovi** Josip Lešnik, v **Globokem** Avgust Tominc, pri **Sv. Petru** pri Mariboru Franc Kramer, v **Dev. Mariji v Puščavi** Alojzija Vaučnik, v **Šmartnem ob Dreti** Ana Grebenčeva, v **Pišecah** Ljudmila Hochbeckova in Vera Copič za učitelja-voditelja na **Rokovcu** Avgust Cajnko, za učiteljico ročnih del v **Poljčanih** in **Studenicah** Marija Vrtovškova, za stalnega suplenta v Ljubljani (prideljen I. deški šoli) Karl Trošt, za katehete v **Ljubljani:** Ivan Pintar, Janez Žerjav, Valentin Tomc, na **Viču** Engelbert o. Klasinc. Iz službenih ozirov se prideli v Ljubljano učiteljica Franja Zemljanova, iz rodbinskih ozirov premesti Minatti-Habetova iz Šmarja na **Studenec-Ig.** Šolski voditelj Hermans Josip se na prošnjo premesti v **Podsredo,** Marija Dular na **Hajdino.** Več oddaj službenih mest se odloži, kakor ono v **Framu, Gornjem Gradu** in nadučiteljice na dekl. osnovni šoli v **Ptuju.** Ostala mesta, katerih oddaja je bila še na dnevnem redu, se na novo razpišejo, večinoma zaradi pomanjkanja prosilcev. Na novo se razpiše tudi nadučiteljsko mesto na deški šoli v **celjski okolici.**

Nova ureditev počitnic.

Dočim se na bivšem Kranjskem konča šolsko leto koncem junija, novo pa začne v septembru, imajo na bivšem Štajerskem počitnice v zelo različnih časih. Po nekod od 15. julija do 15. septembra, drugod od 1. avgusta do 16. oktobra in končno nekateri kraji celo od 1. septembra do 31. oktobra. Višji šolski svet sklene počitnice po vseh krajih Slovenije enotno urediti tako, da padejo velike počitnice na julij in avgust. Za prehod se sklene na predlog viš. nadzornika Gabrščka, da se bo letos uvedlo julijske in avgustove počitnice na onih šolah, na katerih so bile prejšnja leta počitnice meseca jul. avg. tja do konca septembra. V onih krajih, kjer so se počitnice lani nehale od 16. do 31. oktobra pa bodo letos meseca avgusta in septembra.

Srednje-šolske in meščansko-šolske zadeve.

Po referatih šolskih nadzornikov za srednje šole gg. dr. **Poljanca** in Josipa **Westra** se določijo ternopredlogi za razna srednješolska učna mesta. Značilno je, da je bilo razpisanih 35 takih mest, a se je javilo zanje le 14 kvalificiranih kompetentov. Večina mest bo treba zopet razpisati. — Na meščanski šoli v **Ptuju** se imenuje za učitelja Fr. Šegula. Seja višjega šolskega sveta se jutri nadaljuje

Francoska udeležba v Haagu

FRANCIJA POŠLJE NA KONFERENCO POSEBNO ŠTUDIJSKO KOMISIJO.

Pariz, 13. junija. (Izv.) Posvetovanja današnjega ministrskega sveta glede vprašanja udeležbe Francije na haaški konferenci, so dovedla do kompromisne rešitve. Francija ne bo poslala ne političnega zastopnika, ne navadnega opazovalca na konferenco, temveč študijsko komisijo. Uradni komunike o tem vprašanju veli med drugim, da bodo haaški sestanki strokovnjaškega značaja, kar odgovarja angleškemu in francoskemu naziranju. Vsled tega je sklenil ministraki svet odposlati študijsko komisijo. Člani te komisije se bodo imenovali kasneje.

Stroške za to komisijo bodo krili iz preostanka vsote, dovoljene za genovsko konferenco. Vendar pa bo vlada dala parlamentu priliko, da izrazi svoje mnenje o tem vprašanju.

ITALIJANSKI DELEGATI ODPOTOVALI V HAAG.

Rim, 13. junija. (Izv.) Izvedenci za konferenco v Haagu so danes odpotovali. Za vodjo italijanske delegacije je določen baron Avezzano.

Razpust hrvatskih separatističnih društev?

Zagreb, 13. junija. (Izv.) Kakor se doznava, bo vlada, nadaljujoč svoje ukrepe proti antidržavni politiki Hrvatskega bloka, jutri razpustila separatistični hrvatski Sokol na Wilsonovem trgu, dalje društvo «Hrvatska žena», ki se zbira v umetniškem paviljonu in še nekatera druga separatistična društva v Zagrebu in na deželi.

Boji med fašisti in komunisti

Rim, 13. junija. (Izv.) V nedeljo je zopet prišlo med komunisti in fašisti do spopadov, ki so se v pondeljek ponovili. V Veroni so komunisti napadli sprevod fašistov, ki so nato napadli delavski dom ter ga porušili. Vdrli so v mestno hišo, kjer so odnesli rdečo zastavo ter razobesili italijansko trobojnico. Ponoči pa so prišli komunisti, sneli trobojnico ter jo sežgali. V Nove Ligure je prišlo do spopadov med komunisti in fašisti. En delavec je bil pri tem usmrčen.

Izjava novega avstrijskega kancelarja

Dunaj, 13. junija. (Izv.) Zvezni kancelar dr. Seipel je danes v zbornici predstavil novo vlado ter je imel pri tem govor, v katerem je omenil, da ne bo prišlo do presenetljivih ali nasilnih odredb vlade glede gospodarskega življenja v državi. Pri tem sklepu ne bodo vlado ustrašili niti za ji vznemirljivi dogodki, t. j. rapidno padanje avstrijske valute, na borzi. Kancelar upa, da bo to padanje valute, ki ogroža državno in gospodarsko življenje, kmalu končalo, ker bi sicer prebivalstvo mogoče vendarle nastopilo proti onim, ki so v resnici ali vsaj navidezno krivi poslabšanja sedanjega gospodarskega položaja. Poročal je o nujnih korakih, ki so se podvzeli pri inozemskih vladah, da bi te prepričali o nujnosti kreditov Avstriji. Prosil je zvezni svet, naj prepreči vsaka stremljenja, ki gredo za tem, da bi se država zrušila.

VEČERJA PRI ZUNANJEM MINISTRU.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Minister za zunanje stvari dr. Ninčić je danes povabil na večerjo 10 poslancev iz raznih krajev naše države.

Konec madžarskih volitev

Budimpešta, 13. junija. (Izv.) Danes so se končale zadnje ožje volitve v skupščino, in sicer v šestih volilnih okrajih, kjer so se vršile tajne volitve. Izvoljeni so 4 poslanci vladne stranke, en legitimist in en socialni demokrat. Med izvoljenimi so trgovinski minister Szegeshalmi, ki je propadel v treh okrajih in si je sedaj komaj pridobil mandat, nadalje bivši finančni minister Korany, socialni demokrat Miakits ter grof Josip Karolyi, eden najbolj eksponiranih legitimistov.

Končnoveljavni rezultati so nastopni: 166 poslancev vladne večine (tri stranke in nekaj poslancev zunaj strank), 79 opozicionalcev, med temi 25 socialnih demokratov, 35 demokratov (4 stranke in nekaj poslancev zunaj strank) ter 19 legitimistov in nekaj poslancev izven strank.

AMERIŠKO POSOJILO VARŠAVI.

Berlin, 13. junija. (Izv.) Poljska je vzela pri ameriškem finančnem komiteju 6 milijonov dolarjev posojila za preureditev Varšave.

VOJAŠKA KONVENCIJA Z RUMUNIJO.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Vaš dopisnik je izvedel iz zanesljivega vira, da bo vojaška konvencija med našo kraljevino in Rumunijo sklenjena za 20 let.

MADŽARSKE PRIPRAVE NA MEJI.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Iz Subotice se javlja, da je prišla v Zalaegerszeg četa emigrantov, sestavljena od Bosancev, Hercegovcev in Arnavtov, ki so vstopili v emigrantski odbor, da se bodo porabili proti naši državi.

MALARIJA V JUŽNI SRBIJI.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Minister narodnega zdravstva je zadnji teden dobil mnogo poročil, da se v južni Srbiji pojavlja malarija v velikih dimenzijah. V Južno Srbijo se bo poslala mobilna postaja za pobijanje te nalezljive bolezni.

ZBLIŽANJE NAŠIH IN POLJSKIH PARLAMENTARCEV.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Danes je prispel semkaj naš poslanik v Varšavi, Simić in izrazil željo poljskih parlamentarcev, naj bi člani naše skupščine čimprej posetili poljski parlament.

† Vojvoda Stevo Vukotić

V soboto je umrl na Cetinju v visoki starosti Stevo Vukotić, najuglednejši zastopnik mlade Črne gore in neustrašen borec za svobodo in jedinstvo našega naroda.

Pokojni vojvoda Stevo je bil sin Petra Vukotića, enega najuglednejših črnogorskih veljakov in brat bivše črnogorske kraljice Milene, žene umrlega kralja Nikole. Kljub svojemu najožjemu sorodstvu s črnogorsko dinastijo je bil srdit nasprotnik despotske politike svojega zeta. V naprednih in omladinskih črnogorskih krogih je užival zato nenavaden ugled in omladina ga je kljub njegovi visoki starosti smatrala za svojega voditelja.

Ko je zmagovita srbska vojska s Kajmakčalana poletela, prinašajoč svobodo ne samo Srbiji in Črni gori, ampak vsemu slovenskemu jugu in ko se je v Podgorici sestalo črnogorsko Narodno predstavništvo, tedaj je bil v boju za svoj narod osiveli zaslužni stari vojvoda Stevo Vukotić prvi, ki je prvi navdušeno dvignil svoj glas proti tiranu kralju Nikoli in predlagal ujedinjenje Srbije in Črne gore pod dinastijo Karađorđevićev. Skupščina je sprejela njegov predlog z velikanskim navdušenjem in soglasno.

Po ujedinjenju se je stari vojvoda popolnoma umaknil iz javnega življenja, srečen, da je doživel uresničenje svojih idealov. Zahvalil se je za vsa ponudena mu odlična mesta.

Še par dni pred kraljevo poroko so se pojavila vprašanja in slišati je bilo tudi proteste, zakaj ni bil vojvoda Stevo povabljen na poroko svojega vnuka. Nikdo namreč ni vedel, da je bil ta častiti nacijonalni borec že tako blizu smrti in da bo že dva dni po poroki kralja Aleksandra za večno zatisnil svoje oči. Njegovi zemski ostanki so bili v smislu sklepa ministrskega sveta pokopani z vsemi častmi na Cetinju na državne stroške. Oba njegova sinova, Jovan in Nikola, sta kot oficirja srbske armade padla junaške smrti v boju za ujedinjenje našega troimenega naroda.

Dr. Gregor Žerjav:

Propagandni fond.

II.

Po prevratu je ljubljanska deželna vlada vzela v svojo režijo mežiški svinčeni rudnik, last «Bleiberger-Bergwerks-Union». Svinca skraja ni bilo mogoče prodati, pač pa je bilo treba plačevati režijo, zlasti delavske mezde. V to svrho si je morala ljubljanska deželna vlada izposojati denar. Dolg je neprestano rastel, dokler ni prodrlo prepričanje, da je absolutno treba svinčeno rudo prodati, da se dobe za obratovanje potrebni zneski. Deželna vlada se je potrudila rudo čim boljše prodati. Domačega konsuma je v celi Jugoslaviji komaj par vagonov. Treba je bilo torej prodajati v inozemstvo, primerjaje za kalkulacijo svetovne cene, pariteta London.

Če se ne motim, meseca avgusta 1919 sta se izvršili dve taki prodaji v lastni režiji, in sicer dvema svetovnima tvrdkama. V obeh slučajih se je postopalo z vso pazljivostjo na podlagi svetovne cene. Kljub temu se je kmalu izkazalo, da prodaja ni bila ugodna. V enem slučaju se je izkazalo, da je uslužbenec države zastopal bolj interese kupca nego prodajalke, in jaz nisem počival, dokler dotičnik ni bil odpuščen.

Vsekakor je bilo zame jasno, da je prodajanje svinčene rude v državni režiji zelo opasna stvar; opasna, ker je sekvestra vsekakor zadela odgovornost napram tujemu lastniku, zlasti, ko se je čulo, da se mirovna konferenca glede avstrijskih državljanov ne more prav odločiti, da odobri likvidacijo njihovih imetij na našem novo osvobojenem ozemlju, opasna dalje radi pomanjkanja zvez s svetovnim trgom in v naših razmerah tudi zato, ker bi bila v slučaju prodaje v lastni režiji odprta vrata vsakovrstnim sumničenjem.

Ko sem postal v pozni jeseni 1919 predsednik deželne vlade, je vprašanje prodaje svinca sililo na končno odločitev. Denarja za nadaljevanje obrata ni bilo. Treba je pa bilo za vsako ceno nadaljevati ga, ker nismo mogli riskirati, da ostane veliko število delavskih družin brez dohodkov, to še posebno blizu avstrijske meje in zlasti še na Koroškem. Medtem je bila podpisana tudi že mirovna pogodba, ki določa, da se imajo avstrijski sekvestri razveljaviti.

Tretja težava, ki je bila trenotno najmučnejša, je bila v tem, da je bil del svinca prodan inozemski tvrdki «Montana», ki je svoj sklep cedirala zagrebški tovarišici «Liki», ki je grozila s tožbo, če se sklep ne izvrši. Pripomniti moram še, da je prva stilizacija mirovne pogodbe avstrijske sekvestre odobrila, septembrska stilizacija je ravno to točko razveljavila. Prodaja se je izvršila med prvim in drugim datumom.

Ob tem položaju mora vsakdo uvideti, da sem bil upravičeno v težkih skrbeh, kako naj se razreši zamotani vozel brez škode. Začela so se pogajanja, katerim sem dal dvoje smernic: Nobena prodaja se ne sme izvršiti brez odobrenja lastnika; s prodajo naj se ne bavijo državni uradi, ampak naj se išče drug način, ki bo zagotovil tekmovanje za čim večji uspeh od strani ljudi, ki so verzirani v trgovini.

Nekako ob novem letu 1920 je bil sporazum dosežen, in reči moram, da sem bil ž njim jako zadovoljen. Bistvo tega sporazuma je bilo v tem, da je s pritrditvijo lastnika bila ruda prodana po fiksni ceni domačemu konsorciju, ki se je zavezal, čim najbolje prodati rudo nasvetovnem trgu. 80 % dobička konsorcija se je moralo odstopiti propagandnemu fondu, 20 % pa je ostalo njemu za pokritje rizika za engagement kapitala, katerega je moral propagandnemu fondu vnaprej predujmiti, predno je prodal rudo, in kot bodrilo prodati rudo po čim višjih cenah. Težavo z «Liko», odnosno z «Montano» smo prebrodili s tem, da smo v prvi konsorcij sprejeli tudi njo — in sicer v okviru omenjenih 20 %. Storili smo to iz dveh razlogov, predvsem, da se ž njo poravnamo, ker nam je upravičeno pretila s tožbo, dalje pa tudi zato, ker je «Montana» s svojimi svetovnimi zvezami dajala največ garancije, da se poišče čim najboljši kupec.

V konsorcij so se povabili z ozirom na potrebo kapitala za predujm propagandnemu fondu in za nadaljevanje obrata predvsem najmočnejši trije reprezentanti domačega denarništva: Ljubljanska kreditna banka, Jadranska banka in klerikalna Zadružna zveza. Ljubljanska kreditna banka se konsorciju ni pridružila, pač pa sta v njem ostali Jadranska banka in Zadružna zveza in poleg nje že zgoraj omenjena «Lika». Ko se je sklepal glede nadaljne množine rude nov zaključek, v dotičnem konsorciju ni bilo več «Like», ampak je bila privzeta Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani. Zakaj se ni «Lika» več upoštevala, je jasno, saj to ni bilo več potrebno, ker ni imela nobenega orožja več proti nam v rokah. Pripomniti moram še, da je Jadranska banka v glavnem vodila pogajanja z Bleiberger - Bergwerks-Union, da je takoj ob sklenitvi pogodbe dala propagandnemu fondu denar na razpolago in nosila glavni riziko. Zadružno zvezo in pozneje Zvezo slovenskih zadrug sem pridejal iz dveh razlogov: 1.) za nekako kontrolo; 2.) ker sem z event. čistim dobičkom teh dveh zadružnih središč imel poseben namen. Takrat se je ohilo tožilo, kako slabe posledice za naše gospodarstvo utegne imeti event. propad takozvane Lampetove zadružne centrale. Vsled tega sem z Zadružno zvezo dogovoril, in je ona na to izrecno pristala, da bo ves eventualni čisti dobiček iz konsorcija odstopila za sanacijo zadružne centrale. Ker je bilo tudi na Primorskem nekaj pomoči potrebnega zadružništva, ki je bilo včlanjeno večinoma pri Zvezi slovenskih zadrug, je bila privzeta ta zveza pod pogojem, da uporabi eventualni čisti dobiček za sanacijo primorskega zadružništva.

(Dalje prih.)

V nedeljo javna telovadba Ljubljanskega Sokola.

Podrobnejše poročilo sledi.

Politične beležke

+ **Pri nedeljskih nadomestnih občinskih volitvah** za izpraznjene komunistične mandate so dobili v Dev. Mar. v Polju klerikalci, ki so kandidirali na dveh listah, 219 glasov — 4 mandate, SKS 75 glasov — 1 mandat, ostale napredne stranke na skupni listi 51 glasov — 1 mandat; v Borovnici so dobili klerikalci 168 glasov — 4 mandate, napredna lista je izšla z 38 glasovi brez mandata. Kakor na Viču, je bila udeležba naprednih volilcev tudi v teh dveh občinah izredno slaba.

+ **Srdita onemoglost.** V zadnjih dneh poskuša Peskov list, kako bi za vsako ceno ohranil tisto svojo zanimivost, ki si jo je bil pridobil o priliki ptujskega procesa. Njegovi uvodniki se pene steklega sovraštva proti vsemu, kar je demokratsko. V celi seriji člankov dokazuje Peskov univerzitetni tajni svetnik, kako zanič je generacija, ki je v zadnjih dvajsetih letih bila nositeljica naprednosti v Sloveniji. Pesek in njegovi pomagači sedaj izražajo tej generaciji svojo nezaupnico. Za pričo so poklicali tudi še profesorja Bračuna, da bo bolj držalo. Peskovi ljudje so že bili blamirani po procesu, to pot jim grozi ista usoda, z edino razliko, da so takrat do procesa tudi pamentni ljudje nasedali pisanju «Jugoslavije», sedaj pa razven ožjih pristašev znane klike ni žive duše več, ki bi ne videla, da je Kamenarovićeva slama tista zadnja slamica, za katero se lovi potapljajoča se Peskova klika.

+ **Incident v Pečuju.** Na dan proslave poroke našega kralja sta bila naš generalni konzul v Pečuju dr. Dobričić in tajnik Vujić pri belem dnevu napadena od madžarskih nacijonalistov. Tajniku Vujiću, ki je rezervni oficir, so med drugim strgali z glave kokardo. Policija je prizor mirno gledala. Konzul je pri mestnem županu in okrajnem glavarju takoj protestiral proti divjaškemu napadu, a ni dobil zadoščenja in so napadalci še vedno na svobodi. Radi tega je prosil našo vlado za takojšnjo intervencijo in zagrozil obenem z demisijo.

Prosveta

Ljubljanska drama.

Petek, 16. junija: «Madame Sans Gene» s Putjato v vlogi Napoleona. Zadnjikrat v sezoni. Izv.

Ljubljanska opera.

Sreda, 14. junija: «Triptychon». C.
Petek, 16. junija: «Madame Butterfly». Gostovanje kapelnika g. Lovra Matačića iz Novega Sada. Izv.
Sobota, 17. junija: «Carmen». Gostovanje kapelnika g. Lovra Matačića iz Novega Sada. Začetek ob pol 8. Izv.

Mariborsko gledališče.

Sreda, 14. junija: «Jakob Ruda». Red C.
Četrtek, 15. junija: «Cesaričinja Amazonke». Izven.

•

Produkcija gojencev dramatične šole Udruženja gledaliških igralcev v Ljubljani. Danes dne 14. junija ob 20. uri zvečer se zaključi letošnja dramatična šola, ki jo je požrtvovalno vodila gospa Gusti Danilova. Da se pokažejo uspehi gojencev, uprizori v dramskem gledališču Som Bonellijev poem v treh dejanjih «Ljubezen treh kraljev» v prevodu Alojzija Gradnika. Opozarjamo na to predstavo, ki bo pokazala, kakega naraščaja ima pričakovati naša drama.

Zaključek gledališke sezone v Ljubljani. V petek dne 16. junija se uprizori zadnjikrat v sezoni komedija «Madame Sans Gene» z g. Putjato v vlogi Napoleona. V opernem gledališču gostuje v petek dne 16. junija in v soboto dne 17. junija kapelnik g. Lovro Matačić iz Novega Sada. Dirigiral bo v petek zvečer «Madame Butterfly», a v soboto zvečer «Carmen». Vse te predstave se igrajo izven redov. Z njimi se tekoča gledališka sezona zaključi.

Matica Hrvatska izda za letos nastopne knjige, ki se začno razpošiljati začetkom junija: Miroslav Krleža: Trije kavalirji gdčne. Melanije. — F. M. Dostojevskij: Vas Stjepančikov. Prevel Josip Pasarić. Cena 64 kron za prvih šest mesecev, pozneje 88 kron.

Sokolstvo

Ljubljanski Sokol naznanja svojemu članstvu, da je društveni sluga končal pobiranje članarine za prvo polletje 1922. **Člani, kojim plačilni listi vsled spremembe bivališča, oziroma stanovanja niso bili dostavljeni, se naprošajo, da osebno poravnajo članarino najpozneje do dne 15. junija 1922 v društveni sobi Narodni dom med 6. in 7. uro popoldne. Kdor prizadetih se v navedenem roku ne javi niti pismeno, se ga bo smatralo izstopivšim ter se ga bo črtalo iz imenika članov. V tem slučaju se zahteva, da dotičnik v zmislu pravil in podpisane izjave vrne znak in legitimacijo, sicer se ga javi Savezu v nadaljnjo postopanje. Tem potom se ponovno prosi, da bratje javijo vsako spremembo v stanovanju, bivališču stanu, statističnemu odseku Narodni dom, odborova soba. — Zdravo.**

Sokolsko društvo v Kamniku z odsekom v Komendi priredi v nedeljo dne 18. junija svoj javni telovadni nastop v Komendi na vrtu brata Vodeta. Pričetek telovadbe ob 3. uri. Po telovadbi ljudska veselica. Ker je nastop velikega pomena za ta kraj, se nadeja društvo obilnega obiska. Pri telovadbi in veselici sodeluje kamniška mestna godba.

Sokol v Trebnjem je priredil te dni tekmo v nošnji bremena. Breme s težo 20 kg poleg puške, daljava 12.5 km. Od osmih tekmovalcev je prispel kot prvi na cilj Martin Rataj v 1 uri 56 min 31 sek. Kot osmi je potreboval France Rataj 2 uri 10 min. 56 sek.

Sport

ČAFC. Praga : Ilirija. Današnja tekma med prvorazrednim praškim «Českim atletic a football clubom» in Ilirijo se prične po 18. uri, torej tako kasno, da ji more vkljub delavnemu dnevu vsakdo prisostvovati. Predprodaja vstopnic v cvetličarni Wider, Šelenburgova ulica. Dijaške karte se izdajajo le v predprodaji. Tekma se vrši ob vsakem vremenu.

O Českem Atl. a footb. clubu, ki nastopi danes proti Iliriji, poročajo zagrebški listi po tekmah s Concordijo in Gradjanskim: Čafc je izvrstno vigrano, brzo moštvo z jako dobrim startom. V polju igra izborno, pred golom je mnogokrat neodločen. Posebno se odlikuje v Čafcu levo krilo Müller. Centerhalf Karas je neumoren, tehnično dovršen igralec. Prav dobra sta tudi branilca, osobito levi ter golman. — Čehi, učitelji slovenskega nogometa, so v Ljubljani najbolj priljubljeni gosti. Nogometne tekme s češkimi klubi so bile za našo publiko vedno sportna atrakcija, ker v njihovi izraziti kombinacijski igri jih v resnici ni nadkrililo nobeno tuje moštvo. Ilirija bo imela z njimi kakor s Čehi vedno jako težak posel, pričakovati je, da jo bodo v taktičnem oziru znatno nadkriljevali. Izenačiti more ta minus edino s hitrim startom, dobrim tempom ter največjo požrtvovalnostjo.

Rapid, Maribor : Svoboda, Maribor 10 : 0. Poslednja prvenstvena tekma v Mariboru. Rapid je igral neobičajno odločno in v najboljši sestavi, da si je zasigural zmago, ker padel bi sicer na 3. mesto prvenstvene tabele. Svoboda je igrala le z 10 igralci ter pokazala v splošnem zelo malo odporne sile. — Prvenstvena tabela Maribora kaže sledečo sliko: Maribor 19 točk I. mesto, Rapid 14 točk II. mesto, MAK. 12 točk III. mesto, Svoboda 8 točk IV. mesto, Ptuj 2 točki V. mesto, Korotan se je nedavno razdružil. — V prvenstvu rezerv je 1. Rapid, 2. Maribor, 3. MAK.

Dosedanje stanje dunajskega prvenstva v I. razredu: 1. Sportklub, 2. Rapid, 3. Hakoah, 4. Amateure, 5. Wacker, 6. Vienna, 7. Hertha, 8. Rudolfshügel, 9. WAF., 10. Floridsdorf, 11. Ostmark, 12. Admira, 13. Simmering. II. razred: 1. WAC., 2. Germania, 3. Slovan, 4. Gersthof itd.

Ljubljanska porota.

Velikonočna vaška tragedija.

Včeraj se je moral pred porotniki zagovarjati Andrej Divjak zaradi hudodelstva uboja in hudodelstva težke telesne poškodbe. Dogodek, ki je vzel življenje pridnemu gostilničarju Francetu Kušarju v Kozarjah, je sledeči:

Obdolženec Andrej Divjak, ki je služil v Celju, je prišel na velikonočno soboto 15. aprila 1922. domov v Podsmreko. Dne 16. aprila je okrog 10. ure zjutraj doma zajtrkoval, nato pa je odšel z doma in popival po raznih gostilnah. A tudi sam pravi, da se še spominja, da je prišel okrog pol 20. ure v gostilno Franceta Kušarja v Kozarje. Tu je sedel v sobi in večerjal, potem pa se je podal v kuhinjo in tam uganjal razne šale. V tem pride iz sobe mehanik Anton Kucler in prosi za svoje kolo, da se odpelje. Ko je čakal na kolo, pristopi k njemu obdolženec in ga poboža z rokami po obrazu, nakar tudi Kucler poboža obdolženca. Na to pa je Kucler od domače hčerke Ivanke Kušar zahteval vode, da si umije roke, češ da je obdolženec umazan. Ta zbadljivka pa je očividno užalila obtoženca. Začel ga je najprej z rokami in potem z nogami suvati, sprva le nekam za šalo, kmalu pa sta se sporijela za resnico. Priruvala sta se v vežo, kjer sta padla po stopnicah.

Ko sta domači hčerki Viktorija in Ivanka Kušar videli, da gre za res, sta poklicali svojega očeta Franceta Kušarja, da naj pomiri oba. Ko je ta dospel na kraj pretepa, je bil Kucler že težko ranjen od obdolženca z nožem. Kušar je potegnil obdolženca proč in mu zaklical: «Divjak, kaj pa vendar misliš?» V tem trenutku pa je Andrej Divjak zabodel Kušarja v srce. Franc Kušar se je opotekel v kuhinjo, še zaklical: «Poglejte kaj mi je Divjak napravil,» v naslednjem trenutka pa se zgrudil mrtev na tla. Divjak ga je zadel z nožem naravnost v srce ter je bila glasom izvedeniškega izreka rana absolutno smrtna. Obdolženec je nato odšel iz Kušarjevega dvorišča brez klobuka na glavi. Na cesti ga je srečal Viktor Trček in ga vprašal, kje ima klobuk, nakar je ta odgovoril: «Pri Kušarju sem ga pustil, klobuk in palico, mene so vrgli ven; mene ne bo nihče po glavi tolkel; pa sem jim tudi jaz dal; naj hudič crkne, saj sedaj niso nič poskusili, sedaj pa bodo.» Ko sta kmalu nato orožnika aretirala Divjaka in mu povedala, da ga bosta odvedla v zapor, ker je zaklal Kušarja, je obdolženec odgovoril: «To je nemogoče; če je tako daleč, pa grem z vami.» Nato se je spustil v jok. Jeza ga je bila minula, prišel je kes, toda prepozno.

Dvorana je bila pri tej razpravi nabito polna, vse je z zanimanjem poslušalo proces. Zaslišanih je bilo tudi več prič, ki so plastično naslikale odigranje krvavega dogodka, ter za obtoženca precej obtežilno izpovedale.

Senat je stavil porotnikom v celem 9 vprašanj; ker so ti potrdili glavni, z ozirom na uboj in na težko telesno poškodbo stavljeni jim glavni vprašanji soglasno ter ravnotako soglasno zanikali popolno pijanost in samoobrambo, je senat uporabljajoč izredno milost z ozirom na številne olajšujoče okolnosti (razburjenost, pijanost, priznanje, skesanje) prisodil obtožencu *3 leta težke ječe.*

MARIBORSKA POROTA.

Uboj v viničariji.

Včeraj dopoldne sta se zagovarjala Franc Hvalič iz Lastomercev in njegova hčerka Antonija, poročena Zorjan, ki je svojega moža udarila tako močno z motiko po glavi, da je umrl. Zorjanov zakon je bil zelo nesrečen. On priden, skrben in delaven človek, njegova žena prepirljiva in hudobna. Vrh tega jo je še njen oče neprestano hujskal proti možu. Dne 2. oktobra 1921. je končno Zorjanova skelela, da zapusti svojega moža. Odšla je v viničarijo, vzela vse stvari in jih odnesla k svojemu očetu. Ko se je Zorjan vrnil z dela domov in našel viničarijo prazno, je odšel takoj k tastu in zahteval odnešene predmete nazaj. Tu se je razvil kmalu hud prepir, tekom katerega je dobil nenadoma Zorjan močen udarec z motiko po glavi. Zgrudil se je z razbito lobanjo nezavesten na tla in je kmalu nato izdihnil. Mariborsko porotno sodišče se je že v zadnjem zasedanju pečalo s tem ubojem, vendar pa je bila takrat razprava preložena, da se preišče verodostojnost pričevanja 10letne rejenke Marjete Špilak, ki jo je Hvalič naučil, kako naj govori pred sodiščem. Včeraj se je razprava nadaljevala in je bil Franc Hvalič obsojen na 18, Antonija Zorjan pa na 10 mesecev težke ječe.

Hči papeža — Lukrecija Borgia

36

(Dalje.)

«Bravissimo!» klikne sedaj lepa grofica Orsini in prva zaploska v roke. Ploskanje zavihra po celem Cirku kakor orkan. Orsinijeva pa kliče «Bravissima, Diabola, tako obvladaj vsakega panterja, s katerim imaš posla!»

«To so pa res pobožne želje,» jej reče smeje se Cezar, ki je razumel, kam merijo grofičine besede.

Prihodnji trenutek pa že zavlada na galerijah velikansko razburjenje. Diabola je namreč hkrati odprla vse kletke in bestije so pričele prihajati po vrsti iz njih v areno, na večjo svobodo. Prva se je splazila iz svoje kletke črna pantera. Zveri so se sedaj plazile okrog kletk, zunaj njih, vohale po pesku, mahale z repi, grčale in renčale in izgledalo je, da se nameravajo spoprijeti med seboj. Toda ta namen jim prekriža Diabola, ki se jih loti s svojim ostrim usnjatim bičem, rezanim iz kože hipopotama.

Iz daljave se začuje nekaka godba. Vse bližje prihajajo glasovi žalobne koračnice. Na vhodu v areno se prikažejo črne postave, ki prinašajo nekakšen oder, nizek, črn, na njem pa leži golo telo dekleta, — truplo «samomorilke». S tem truplom in z bestijami hoče Diabola izvesti danes senzacijo, o kateri si že nekaj dni nejasno pripoveduje ves Rim, ne da bi se vedelo, odkod prihajajo vse te tajinstvene govorice.

Afrikanka pohiti sedaj k ograji, za katero se je ustavil žalostni sprevod s truplom. Spretno je porabila trenutek, ko jej je uspelo, da odvrne od sebe pazljivost zveri. Potem odpre naglo kakor strela vhodna vrata v areno, in skozi nje se z naglico pripelje na kolesih nizki oder z dekletovim truplom.

Kakor mrzličavo se nagne vse občinstvo, mnogi poskačejo na noge, ali nikjer ni vzklika, nikjer besede. Mrtvaška tišina in nepopisljiva napetost! Tudi Alfonso in Lukrecija poskočita in se nagneta preko ograje svojelože in ž njima vsi drugi prisotni. Nesrečnica, koje telo naj bi služilo za ta nečuveni poskus, pa je ležala nepremična na malih blazinah nosilnice ali nizkega odra na kolesih, in njeno telo je bilo zavito v prozorne tančice. Glava pa je ležala na svilnati blazini.

«Kako dražestno je njeno lice, kako klasično fine poteze!» reče s sočutjem Lukrecija. «Toda po licu bi se ne sodilo, da je mrtva? Ali ne leži, kakor da le spi?»

«Da, kakor da spi!» potrdi Alfonso.

«To je podla krutost!» reče za njima neki glas. «Afričanko ščiti gotovo zelo visoka osebnost, ker bi sicer ne imela poguma, da nam pokazuje tako nedostojno igro! Ta sramotna komedija se vrši v sredi Rima, glavnega mesta vsega krščanstva!» Glas, ki je tako govoril, je bil glas dona Juana Borgije, vojvode gandijskega, starejšega papeževega sina in njegovega ljubljenca!

Njemu pa odgovori, istotako glasno, rezki glas kardinala Cezarja, njegovega mlajšega brata:

«Ako sem le kaj poznavalca, potem je to dekle židovka, in to dejstvo že samo opravičuje ali vsaj pojasnjuje ta igrokaz!»

«Židovka?» Kakor sunek z nožem, tako je zadela ta beseda Juana v srdo srca. Z divjo kretnjo se obrne od brata in se trenutek pozneje hlastno prerije k ograji lože med Lukrecijo in Alfonsom. Juan se nagne daleč nad ograjo. Njegovi pogledi iščejo lice nesrečnice, ali ga ta trenutek ne vidijo, ker se je nad njim bila baš sklonila Diabola, ki je z eno kretnjo odstranila s trupla na odru svileno odejo in tančice.

V Cirku se dvigne klic navdušenja. Vsem očem je odkrito dekliško telo nenavadne lepote in klasičnega lika, kakor da je izklesano iz mramorja od najboljše umetniške roke. Lepota tega dekleta je bila tolikšna, da se je Cirkus najpreje stresel burnega klicanja, ki mu je sledila takoj nato sveta tišina.

Do tega časa je grabežljiva zverjad ostajala za zagrado, postavljeno čez vso polovico arene. Sedaj zaploska Diabola in sluge odstranijo to zapreko. Levi, leopardi, medvedi, volkovi in tigri, med njimi najglasnejša črna strahovita pantera, zavohajo svojo žrtev in prično zavijati, tuliti, nuškati po tleh proti njej ter se jej približevati. Diabola tačas nenadoma in neopaženo izgine.

«Pojdiva proč,» prišepeta Alfonso de Aragona svoji zaročenki Lukreciji. «Ta pogled je strahovit in nečuven. Gledal sem smrti v oči od blizu in se udeležil mnogih bitk v prvih vrstah, bil sem ranjen in nikdar nisem drhtel, sedaj pa mi je strašno. Ali naj res gledamo, kako divje zveri trgajo mrtvo človeško truplo na kose?»

Toda Lukrecija ni uslišala prošnje svojega zaročenca. Z belimi rokami se je prijela za ograjo lože, sedaj se nagne tudi ona daleč nad njo in črtnjenega lica se pri tem povsem izpremene. Njeno lice dobi kamenit izraz, skoraj sovražen, čuden ogenj se jame vsipavati iz njenih oči in izpod rdečnjevih usten zabliskajo beli zobje.

Alfonso se preplaši, ko zapazi to spremembo v obrazu svoje izvoljenke in ko ogledujo na njenem licu te znake divje krutosti, ko je misli, da je ona od njunega prvega poljuba sem le hram največje in najbolj goreče ljubezni, obenem pa nežnosti in plemenitosti. Ta čas se mu zazdi, da sveta pred seboj ono strastno Lukrecijo Borgio, o kateri je že slišal toliko pripovedovati.

(Dalje prihodnjič.)

Domače vesti

* **Kralj Aleksander za narodno prosveto.** Povodom svoje poroke je kralj Aleksander poslal ministrskemu predsedniku Pašiću pismo, v katerem izjavlja, da želi na ta dan z ljubavjo odgovoriti na narodovo ljubezen in pričeti obsežno akcijo na polju javne prosvete in na polju higijene. Med narodom naj se začne širiti prosveta na vseh poljih, naj se goji znanstvo, književnost, umetnost, naj se podpira šolstvo, ponajveč pa naj se poskrbi za kulturne potrebe praktične vrednosti, naj se snujejo internati zlasti za žensko deco. V ta namen je dal kralj na dan svoje poroke na razpolago en milijon dinarjev in bo v to svrho prispeval redno vsako leto po 300.000 dinarjev. Organizacija izvršitve tega programa je prepuščena kraljevi pisarni.

* **Poročna darila kralju in kraljici.** Romunska vlada je sklenila, da izplača naši kraljici Mariji iz državne blagajne kot poročno darilo 25 milijonov frankov. Bukareška občina ji je poklonila krasen luksuzni avto, mesto Jasy pa pohištvo za eno sobo v starem romunskem slogu. Angleški kralj je poklonil našemu kralju srebrno pisalno orodje, vojvoda Yorški kralju Aleksandru zlato škatljo za cigarete, kraljici pa srebrno taško.

* **Proslavo kraljeve poroke v Pragi** sta priredili v Pragi češko - jugoslovanska in češko-romunska liga s slanostno akademijo, na kateri je govoril za Jugoslovane naš poslanik dr. Bogumil Vošnjak, ki je pri tej priliki očrtal tudi velik pomen Male antante za mir v srednji Evropi.

* **O kraljevi poroki** je obširno razpravljalo tudi inozemsko časopisje, ki je pri tem zlasti poudarjalo politični moment tega svečanega dogodka. Poleg francoskega časopisja je zlasti obširno razpravljalo angleško časopisje, saj je kraljica Marija v bližnjem sorodstvu z angleško dinastijo in je vsled svojega ponovnega bivanja v Londonu v angleški družbi tudi osebno znana.

* **Maršal Franchet d' Esperay** je odpotoval dne 12. junija na daljše informacijsko potovanje v južno Srbijo, kjer bo obiskal vsa važnejša mesta. Koncem tedna se nato vrne v Pariz.

* **Ptujskega okraja poročno darilo** je vzbudilo na dvoru mnogo občudovanja. Darilo je sestavila deputacija sama v posebni sobi, ki jo je odkazal upravnik dvora. Že 6. junija proti večeru, ko je prispela v Beograd kraljeva nevesta, ji je kralj pokazal ptujsko darilo, katero so občudovali tudi drugi visoki tu- in inozemski gosti. Drugo jutro je peljal kralj tudi princezinjo Jeleno k okusni skupini sodov, slik in drugih izdelkov iz ptujskega okraja in ji razložil celi dar. Vino ptujskega okraja se je serviralo na kraljevi poroki kot dezertno vino. Radi osebnih varnostnih odredb so bila med poročnimi svečanostmi razstavljena darila dostopna samo deputacijam in častnikom, te dni pa si jih bo mogel ogledati vsakdo. Med deputacijami je bilo dne 7. junija sprejeto tudi zastopstvo ptujskega okraja, in sicer vodja okrajnega glavarstva dr. Pirkmaier, veleposestnik v Ivanjkovcih G. Petovar, gerent ormoškega okrajnega zastopa Ludovik Kuharič in posetnik in upravitelj v Podležniku S. Majcen. Ljutomerski okraj je zastopal Joško Rajh, posestnik na Muti, ki je izročil kot poročno darilo par amerikanskih dirkačev, ki bodo kraljevi konjarni toplokrvne pasme delali nedvomno vso čast.

* **Letošnji Vidovdan.** Ministrstvo prosvete je odredilo, da se Vidov dan, kakor v prejšnjih letih, tudi letos čim svečanejše proslavi. Izdelujejo se odkupni znaki, ki se bodo prodajali po 5 dinarjev. Pri svečanostih na Kosovem polju bodo razen vojske sodelovali tudi parlament, vlada in zastopniki zveznih držav.

* **V spomin Janezu Mencingerju.** V Bohinju, rojstnem kraju dobro znanega slovenskega pisatelja dr. Janeza Mencingerja, se je nedavno osnoval odbor, ki si je stavil nalogo, nabirati prispevke ter postaviti pisatelju na njegovi rojstni hiši spominsko ploščo.

* **Za cenjene naročnike** smo priložili današnji številki položnice, da poravnajo ž njimi naročnino. Prosimo, da to čim prej store, ker bi jim drugače morali list ustaviti.

* **Imenovanje.** Ministrstvo za socialno politiko v Beogradu je imenovalo načelnika deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug g. Engelberta Franchettija za člana v ravnateljstvo osrednjega urada za osiguranje delavcev, ki ima začasno svoj sedež v Zagrebu. Uverjeni smo, da bo imenovani zastopal v polni meri interes delodajalcev zlasti sedaj, ko se gre za sestavo novih pravil in pravilnika ter izvršitev paritetne izvolitve v načelstvo poslovalnice za osiguranje delavcev.

* **Osebna vest.** Poštni kontrolor Karl Bano v Ljubljani je bil za usluge, storjene kraljevemu domu za bivanje kralja Aleksandra v Kamniških planinah odlikovan s srebrno medaljo kraljevega doma s krono.

* **Novo industrijsko podjetje v Mariboru.** Brata Čapič sta ustanovila v Mariboru tovarno za izdelavo barvnih trakov za pisalne stroje, karbon, indigo in vseh vrst drugega kopirnega papirja. — Stavba bo kmalu dozidana; z montiranjem strojev se prične v kratkem.

* **«Za žensko čast in dostojnost».** Pod tem naslovom se vrši v petek «Prerodov» shod «zoper nesramno žensko modo». Povabljeni so «Ljubljančani, ki imajo še kaj čuta sramežljivosti in dostojnosti», da «dvignejo svoj glas za čast našega naroda, za čast, poštenje in dostojnost ženstva». «Boj ciganstvu!» Zadnji poziv pa se nanaša na «apel visokega hrvatskega dostojanstvenika», ki pripoveduje v nedeljskem «Slovencu», da opaža zadnji čas pri nas stvari, ki ga navdajajo s skrbjo. Videl je namreč v tramvaju v Ljubljani dve nedostojno oblečeni dekleti, pristni Slovenki — mislil je, da sta to dve ciganki izpod šotora! Ker je visok hrvatski dostojanstvenik javil ti dve zločinki «Slovencu», sklicuje «Prerod» shod proti nesramni ženski modi. Sedaj pa pridejo vprašanja. Morda je res, kar pripovedujejo o onih dveh dekletih. Ali pa se zaradi teh dveh res sme reči, da so udane Ljubljančanke nesramni modi? Ali je vladajoča obča ženska noša sploh nesramna? Ali morda moda predpisuje nošo, ki bi normalnega človeka seksualno razburjala, ali sploh vplivala pohujšljivo? Ali mora takšen shod sploh kaj doseči proti svetovno veljavni modi? Poglejmo na okrog sebe. Ali smo v Ljubljani — da ne govorimo o ostali Sloveniji — res že videli na ulici ali sicer na javnih krajih, n. pr. v kavarni, koncertu, cerkvi, operi, shodu, v tramvaju, na kolodvoru, trgu itd nemoralno oblečene ženske? Ne! Nikdo jih ni videl, in če bi bila res katera nemoralno, pohujšljivo oblečena, bi jo bila policija vzela «hop!» Sedaj pa prihaja «Prerod», o katerem bomo o priliki še govorili. Ali hoče «Prerod» začeti z reformo morale morda z merjenjem ženskih kril ali bluz — namesto da pogleda drugam, drugam! Pa menda res ne pričenjajo moralo podpirati po receptu Tavčarjevega «4000», s komisijo, ki predpisuje dolgost in kroj kril? Ljubljančanke, svetujemo vam, da pridete vse na «Prerodov» shod poslušat, kaj graja na vas visoki cerkveni dostojanstvenik, ki se je na tramvaju tako hudo razburil. Rdečelične ljubljanske ljubeznjive gospodične se bodo ta dan najbrže morale od srca smejati, ko bodo videle, kaj visoke cerkvene dostojanstvenike vse skrbi!

* **Za moško čast in dostojnost.** Ker se «Prerod» zanima za javno moralo, ga opozarjamo, naj vrši svojo dolžnost in takoj intervenira pri škofu v odpravo škandala, kakršnega že dolgo ni bilo v Sloveniji. Deželno sodišče v Ljubljani je z razsodbo z dne 8. oktobra 1921 Vr. VI 1517/21/41 obsodilo župnika Andreja Magajne zaradi hudodelstva nečistosti zoper naravo po § 129 b k. z. na 6 tednov ječe. Vkljub tej sodbi se do danes škof ni ganil, da bi bil obsojenca suspendiral od maševanja, dasiravno se nad tem pohujšuje vsa borovniška dolina. Z razsodbo od 16. maja 1922 je stol sedmorice kot kasacijsko sodišče zavrgel ničnostno pritožbo, ker se ne opira na nikakršen razlog ničnosti. Škof pa pusti Magajno mirno, naj deluje še dalje. Namesto da «Prerod» meri žensko modo, naj raje svetuje škofu, da se fara ne bo zgražala. Kaj mislite, gospod Kalan, ali bi ne spadala takšna zadeva v kompetenco «Preroda?»

* **Stavbeno počivanje v Mariboru.** O mariborskem stavbenem gibanju se veliko piše in prihajajo vsak dan novi načrti. Vendar pa ostaja le pri načrtih. Obljubljena velikanska stavba zadružne gospodarske banke pri frančiškanski cerkvi še vedno počiva, kljub temu da je stanovanjski urad deložiral pri banki 13 rodbin in podrl staro hišo. V najlepši sezoni leži navožena opeka; gospodje inženjerji, ki sede v uradu in pridno natepajo svojo nemščino, pa še mislijo, da se tako rešuje stanovanjska beda. Lesna družba «Drava» ne bo zidala svojih stanovanjskih vil v Kolodvorski ulici. Po vsem Mariboru se ne zida niti ene hiše in stanovanjska kriza postaja od dne do dne neznosnejša.

* **Preureditev mariborske plinarne.** Svoječasno od mariborskega mestnega sosveta sklenjena preureditev mestne plinarne je dovršena in deluje dvoplinska naprava že več tednov. Kakor nam poročajo, proizvaja se izključno dvoplin po sistemu prof. Strache in sicer samo iz tuzemskega premoga, kar je bilo po prejšnjih načinih zelo otežkočeno. Obenem se proizvajanje plina vrši sedaj z nad polovico manj osobjem ter samo v osmih urah in le z eno četrtino do sedaj porabljene količine premoga. Le vsled tega je bilo mogoče da oddaja podjetje plin po najnižji ceni izmed vseh plinaren naše države. Novo dvoplinsko napravo je pozdraviti prav posebno tudi z gospodarskega stališča, ker je neodvisna od dobave inozemskega premoga in omogoča šteditl s premogom. Obenem pa je uporaba cenejšega in boljšega dvoplina pristopna vsem slojem in tudi bolj ekonomična kakor direktna kurjava s premogom. Želeti bi bilo, da se modernizira čimpreje tudi ljubljanska mestna plinarna na način, kakor so to že storile plinarne v Mariboru in Celju, ker le s tem je zasigurana plinski industriji bodočnost.

* **Izlet na Raduhovec** (1668 m) prirede jo Bajsov klub, društvo Soča in Goriška podružnica S. P. D. dne 18. junija. Odhod 17. z gorenjskim vlakom ob 15.16 do Škofje Loke, potem peš do Železnikov, kjer se prenoči. V nedeljo rano na vrh (3 do 4 ure.) Sestanek z udeleženci iz obmejnih krajev. Sestop v Bohinjsko Bistrico in še isti dan z vlakom v Ljubljano. Hrano za nedeljo s seboj vzeti. Vabljeni so vsi planinci, osobito oni iz Selške doline. — Odbori.

* **Iz Brežic** nam poročajo: Včeraj zvečer smo imeli odhodnico g. Ivana Dobršeka, tajnika mestne občine Brežice, katero sta priredila dramatični odbor in pevsko društvo. Obilna udeležba na odhodnici je pokazala, kako so cenili Brežičani njegovo delovanje. Navzočih je bilo veliko občinskih odbornikov z g. županom na čelu. G. Dobršek, eden izmed najmarljivejših narodnonaprednih delavcev, znanec iz najhujše nemškutarske celjske dobe, se poslavlja od nas in odide v Novo mesto. Mi Brežičani mu želimo vse najboljše na njegovem novem mestu in ga bomo še vedno radi sprejeli v svojo sredino, kadar nas pozneje obišče. — Opazovalec.

* **Novice z Zidanega mosta.** Tukajšnje orožništvo je aretiralo nekega Petra Ruparja iz Save, potnika Vzajemne zavarovalnice ljubljanske, ker je dva podnarednika nadlegoval, češ naj odstranita zvezde, ter izjavil, da je on somišljenik SLS in ne priznava našega kralja. — V Št. Jurju pri Bregu je stekel pes ogrizel 15 kokoši in poldrugo leto starega junčka. Junček je poginil. Pes je izginil neznano kam.

* **Hude nevihte** so zadnje dni napravile na Štajerskem mnogo škode. Pri Sv. Trojici je padala v petek toča, debela kakor oreh in napravila zlasti na polju občutno škodo. Težka nesreča je zadela v soboto rodbino posestnika J. Pukla v Zrečah pri Konjicah. Ko je Pukl ob nevihti stal s svojo ženo v veži, je treščila strela ter ubila ženo, ki je ostala na mestu mrtva. V Slovenski Bistrici je strela udarila v hišo posestnika Agreža. Poslopje je pogorelo

* **Suša v Hercegovini.** V gornji Hercegovini je zavladala velika suša. Žitna polja so se vsled suše posušila, istotako vinogradi in tobačni nasadi. Vode silno primanjkuje, tako da živina zelo trpi vsled žeje.

* **Inž. Štebi «Vzgoja in zaščita obrtnega in industrijskega naraščaja».** Pod tem naslovom je izšla ravnokar v lični opremi knjižica ministrstva socialne politike. Razprava tvori dragocen prispevek k naši še tako revni socialno-pedagoški literaturi. Knjiga, o kateri spregovorimo še obširnejše, se dobiva v komisionalni zalogi Kleinmayr Y Bamberg v Ljubljani in stane 10 Din.

* **Nesreča pri streljanju.** Preteklo nedeljo so priredili Orli v Vodicah svojo veselico. Streljali so tudi s topiči in poverili to delo Francu Blažiču, zidarskemu pomočniku. Vsled streljanja se je odprtina tako zaprašila, da Blažič ni mogel več spraviti vanjo naboja, vsled česar je vzel kladivo in z njim udaril po patroni. Ta se je takoj vnela, odletela nazaj in ga zadela na desno roko, v prsa in brado. Težko ranjenega Blažiča so prepeljali takoj v bolnico.

* **Nezgode.** Antonu Mihevcu, ključavničarju pri avtomobilni prometni družbi, se je pri popravljanju avtomobila vnel bencin in ga obžgal po obrazu, rokah in prsih. — Franc Hren, posestnik iz Blok, je tako nesrečno padel s kolesa, da se je smrtnonevarno poškodoval na glavi. — Jerneju Kučarju, tesarskemu pomočniku iz Pristave pri Mengšu, je padel mlaj, namenjen za Telovo, z voza na desno nogo in mu jo zdrobil.

* **Zagoneten samomor.** Včeraj dopoldne je spremljal v Maribor avstrijski orožnik nekega Selima Arnavtoviča, ki je prišel brez dokumentov v Avstrijo. Že blizu Maribora je prosil orožnika, naj ga pusti na stranišče. Orožnik je prošnjo ugodil in ostal pred vrati. Ker se Arnavtovič na mariborskem kolodvoru ni pojavil, so sklepali, da je izginil med vožnjo skozi okno. Šli so ga iskat s posebno lokomotivo in ga našli pri prvem predoru v Lajteršperku težko poškodovanega. Še predno so ga pripeljali na mariborski kolodvor, je Arnavtovič umrl. Domneva se, da je imel težke stvari na vesti in je iz strahu pred kaznijo skočil iz drvečega vlaka.

* **Misteriozen zločin v Karlovcu.** Dne 2. junija zjutraj so našli pasanti pri Karlovcu mrtvo moško truplo, ki je bilo popolnoma golo in strašno razmesarjeno. Šele pozneje so našli v oddaljenosti enega kilometra nekoliko krvavih cunj suknje in hlač. Dogodek je povzročil tem večje razburjenje, ker se doslej ni mogla dognati niti identiteta trupla. Govori se o groznem zločinstvu. Policija vodi obsežno preiskavo.

* **Z vojaško puško in s sabljo oborožen** je divjal po Žrebljevem hribu nad Hrastnikom nad 40 let star rudar Dušak, vdovec s kopico otrok. Dva hrastniška orožnika, opozorjena po mnogih strelih sta napravila na Dušaka lov in posrečilo se jima je, da sta ga neopaženo ujela in razorožila. Mož je imel pri sebi še 50 patron, križ in steklenico žganja in je dejal, da «bi se drugače pogledali», če bi orožnika pravočasno zagledal in da je nameraval iz obupa izvršiti tudi samomor. Oba orožnika, ki sta s svojo previdnostjo zabranila morda veliko nesrečo, zaslužita vso pohvalo. Kaj je privedlo Dušaka do tega koraka, momentano ni znano.

* **Tatinski cigani.** Mariborsko okrožno sodišče je obsodilo 6 prekmurskih ciganov na težko ječo od 6 tednov do 6 mesecev, ker so dne 24. aprila ukradli mlinarju Kühartju v Gradišču ob Muri 200 kg pšenice, 150 kg rži in 80 kg pšenične moke v skupni vrednosti 6860 K.

* **Našla se je zapestnica z uro.** Zgubiteljica naj se zglasi v Šubičevi ulici št. 3, pritličje na levo.

Gospodarstvo

POVRSINA POSEVKOV V NAŠI DRŽAVI.

Iz službenega poročila o stanju in napredovanju kulturnih rastlin v prvi polovici maja t. l. posnemamo spodnje številke o posejanih površinah v raznih pokrajinah naše države. Te številke so samo približne, ker podrobnosti in tudi podatki iz nekaterih krajev še niso zbrani.

I. Severna in južna Srbija: Po dosedaj dospelih in urejenih podatkih je posejano ozimnih posevkov: pšenice okoli 450.000 ha, ječmena 90.000 ha, rži 70.000 ha, ovsa 25.000 ha, soržice (pol rži, pol pšenice) 7000 ha, pire 1600 ha, repe 56 ha, anu 1000 ha, grahorice 1500 in maka 2500 ha.

II. Hrvatska in Slavonija: Posejano je ozimnih posevkov: pšenice okoli 320.000 ha, ječmena 35.000 ha, rži 36.000 ha, soržice 7300 ha, pire 600 ha, repe 1600 ha, lanu 3000 ha, grahorice 3000 ha. Detaljna poročila še niso dospela.

III. Bosna in Hercegovina: Posejano je ozimnih posevkov: pšenice okoli 72 tisoč ha, ječmena 10.000, rži 8000, ovsa 400, soržice 3000, pire 2000, repe 120, lanu 504, grahorice 200, maka 1 ha; jare pšenice okoli 9000, jarega ječmena 47 tisoč, jare rži 1500, soržice 1700, ovsa 56.000, pire 1200, prosa 58 in ajde 40 ha. Koruze je posejane okoli 50.000 ha, stročja 2500, oljnih in predivnih rastlin 2700 ha, korenastih in gomoljastih rastlin 10.000 in krmilnih rastlin 7000 ha.

IV. Vojvodina: Posejano je ozimnih posevkov: pšenice okoli 450.000 ha, ječmena 26.000, rži 7500 ha, ovsa 15.000, soržice 1500, pire 450, repe 470, lanu 560, graharice 1500 in maka 32 ha.

V. Slovenija: Posejano je ozimnih posevkov: pšenice okoli 55.000 ha, ječmena 16.000, rži 26.000, soržice 3000, pire 660, repe 190, lanu 1200, grahorice 60 in maka 20 ha. Detaljna poročila še niso dospela.

VI. Dalmacija: Posejano je ozimnih posevkov: pšenice okoli 18.000 ha, ječmena 18.000, rži 2500, ovsa 1300, soržice 8000, pire 1400, lanu 5000 ha.

VII. Črna gora: Posejano je ozimne pšenice okoli 4000 ha, ječmena 800, rži 500, ovsa 12, soržice 18, lanu 12 in grahorice 6 ha.

Po teh podatkih je torej posejano, kolikor je doslej znano, v severni in južni *Srbiji* skupno okroglo 649.000 ha površine (lani okroglo 791.000 ha), v *Hrvatski in Slavoniji* okroglo 472.000 ha (lani okroglo 378.000 ha), v *Bosni in Hercegovini* okoli 285.000 ha (lani okoli 127.000 ha), v *Vojvodini* okoli 503.000 ha (lani okrog 1,004.000 ha), v *Sloveniji* okroglo 102.000 ha (lani okoli 79.000 ha), v *Dalmaciji* okroglo 54.000 ha (lani okroglo 22.000 ha) in v *Črni gori* okroglo 5000 ha (lani okroglo 7000 ha).

Letošnji podatki, kakor rečeno, še niso končnoveljavni, iz lanskih, posnetih iz časopisja, pa ni mogoče razbrati, ali so bili končnoveljavni in ali so obsegali vse posevke. Iz teh podatkov vidimo le, da je pri nas poljedeljska statistika še v prvih povojih, nezadostno organizirana in brez pravega sistema. Praktičnega pomena vse te številke skoroda nimajo, ker se iz njih človek ne more orijentirati. Upajmo, da dobimo točnejšo sliko, ko bodo zbrani in urejeni še manjkajoči podatki. Dobro in celo potrebno bi bilo, da se obenem z letošnjo statistiko izdajo tudi podatki o lanski setvi radi primerjanja, da moremo videti, v kolikor je površina posevkov narastla ali padla.

TRŽNA POROČILA.

Zagreb, 12. junija. *(Žito.)* Izvoz žita vidno peša, ker je naša glavna odjemalka Avstrija vsled padca svoje valute za enkrat izločena. Cene koruzi naraščajo. Pretečeni teden je notirala koruza 1280 — 1320 K ab vtovorna postaja, pšenica 1600 — 1650 K ab vtovorna postaja, rž (macedonska) 1280 K ab vtovorna postaja, 1450 K pariteta Zagreb, oves srbijanski in bosanski 1250 K, slavonski in bačvanski 1350 K pariteta Zagreb-Sisak. Po moki se je pretečeni teden malo povpraševalo. Notirala je št. 0 24 K ab vtovorna postaja. Otrobi so se ponujali po 650 — 750 K z vrečami z mlina.

Zagreb, 12. junija. *(Živina.)* Na tržišče je prihajalo malo živine. Kmetje imajo sedaj dosti sveže krme in se jim ne mudi prodajati. Ker so cene prekoračile svetovno pariteto, italijanskih kupcev ni več. Cene so stalne. Pretečeni teden so bile sledeče cene za kg žive teže: govedа I. 40 — 44 K, II. 32 — 36 K, III. 22 — 28 K s postaj Zagreb; svinje težke I. 80 — 90 K, II. 76 — 80 K, lahke I. 72 — 75, II. 68 — 70 K z vojvodinskih in sremskih postaj.

Olomuc, 10. junija. *(Produktna borza.)* Notirali so (v Kč): moravska pšenica 325 — 335, slovaška 310 — 325, slovaška rž 235 — 245, moravska 250 — 255, ječmen prvovrstni 225 — 235, oves češki ali moravski 265 — 275, koruza rumunska 215 — 225, ameriška mixed 205 — 210, seno neprešano moravsko 230 — 240, prešano moravsko 250 — 260, ržena slama 90 — 95, krmilna slama 80 — 90, prešana 95 — 105, pšenična moka za peko št. 0 480 — 500, moka za kuho št. 1 430 — 435, krušna moka 340 — 350, pšenični-rženi otrobi 190 — 200, krmilna moka 210 — 220, ameriška svinjska mast 1750 — 1800.

= **Zagrebački zbor** (zagrebški veliki sejem) se otvori dne 17. junija in traja do 2. julija. Za ta sejem so se vršile velike priprave in bo zato sejem tudi mnogo večjega obsega, nego je bil lanski veliki sejem v Ljubljani. Poleg domače industrije bo zastopana v veliki meri tudi inozemska, med drugimi češkoslovaška, poljska, angleška. — Pred prodajo legitimacij za Zagrebački zbor, ki veljajo za 50 odst. železniški popust in kot permanentne vstopnice za ves čas trajanja zagrebškega velikega sejma so prevzele v Sloveniji sledeče firme: v Ljubljani Ant. Grom, v Mariboru Pulje vič & Bonči, v Rakeku Expedit, odpremniško d. d. Poleg tega je izdala uprava Zagrebškega zbora obiteljske, dnevne ter delavske (dijaške in vojaške) vstopnice. — Poset sejma obeta biti velik tudi iz inozemstva.

= **Likvidacija zadruge.** Strojna zadruga v Mednu, r. z. z o. z., je sklenila razdružitev ter je prešla v likvidacijo.

= **Borzni sestanki na zagrebški borzi.** Po sklepu upravnega odbora borznega sveta v Zagrebu dne 10. junija se vršijo od 13. junija borzni sestanki: 1.) V blagovnem oddelku od 11. do 11.15 ure in 2.) v oddelku za vrednosti: a) od 11.16 do 11.45 za efekte, b) od 11.46 do 12.15 ure za devize in valute.

= **Neresnični podatki o našem zunanjem posojilu.** Kakor poročajo iz Beograda, so neresnične vesti zagrebških listov, ki so poročali, da je v dogovoru za posojilo tudi pogoj, da se morajo obresti plačati za 5 let naprej.

= **Poskusi sejanja tujega semena.** Ravnatelj poljedelske poskusne postaje v Križevcih se je obrnil nedavno pismeno na poljedelsko eksperimentalno postajo ameriške države Kansas, naj mu pošlje vzorce raznih žitnih vrst, ki tamkaj uspevajo. Jugoslovanska poskusna postaja v Križevcih preizkušava razne vrste žita in je že zbrala vzorce iz raznih krajev naše države in iz raznih evropskih držav. Kasaška postaja je gotnji prošnji ustregla in poslala sedaj razne vzorce pšenice, ovsa, koruze in ječmena.

= **Preureditev zunanje trgovinske statistike v Češkoslovaški.** Iz Prage poročajo, da se je v poslanski zbornici stavil zakonski predlog o preureditvi zunanjetrgovinske statistike. Odpravila naj bi se stara cenilna metoda in se uvedla po vzgledu drugih trgovinskih držav preizkušena deklaracijska metoda, od katere si obetajo zanesljivejših rezultatov.

= **Obtok bankovcev v Češkoslovaški.** Po izkazu bančnega urada pri finančnem ministrstvu dne 7. junija se je v prvem tednu junija zmanjšal obtok bankovcev v Češkoslovaški za 125 na 9.591 milijonov čeških kron.

= **Zlata pariteta v Avstriji.** Poslovno vodstvo Avstro-ogrske banke je določilo zlato pariteto (preračunsko razmerje za plačanje carine v zlatu) v času od 12. do 19. junija na 3200 Ka.

= **Ponovno zvišanje cen železu v Avstriji.** Od 9. junija je Alpinska montanska družba znova povišala cene železu.

= **Uvozna carina na cement v Bolgarski ni ukinjena,** kakor so nedavno poročali listi.

Borza

Zagreb, *devize:* Dunaj 0.30 — 0.33, Berlin 22.50 — 23.75, Budimpešta 7.50 — 8, Bukarešt 47.50 — 49, Rim 374 — 377.50, London 332 — 335, Newyork kabel 71.50, ček 71 — 72.50, Pariz 647.50 — 672.50, Praga 144 — 145, Švica 1360 — 1400, Varšava 1.80 — 2, *valute:* dolar 69.50 — 72, češke krone 135 — 140, 20 K v zlatu 225, leji 47.50, lire 374. Banka za Primorje 166 — 175. Brodska banka 91. Hrvat. eskomptna banka 176 — 180. Jadranska banka 325. Jugoslovenska banka 105.75 — 106. Ljub. kreditna banka 240 — 245. Slavenska banka 113 — 115. Praštediona 1175 — 1180. Rečka pučka banka 112.50 — 115. Srpska banka 174 — 175. Eksploatacija drva 125. Goranin 130. Narodna šumska industrija 115. Našička industrija drva 118 — 123. Gutman 330. Slavonija 118 — 120. Trbov. premog. družba 240 — 245. Ljub. strojne tovarne 216.25.

Beograd, *devize:* Dunaj 0.40, Berlin 23.70, Bukarešt 49, Rim 358, Newyork 67.50, Pariz 620, Praga 136.50.

Praga, *devize:* Berlin 16.25 — 16.55, Curih 994.50 — 998.50, Milan 262.25 — 264.25, Pariz 458 — 460, London 233.40 — 235.40, Newyork 51.95 — 52.55, Beograd 72 — 73, Dunaj 0.21½ — 0.27½, Budimpešta 5.05 — 5.45; *valute:* n. marke 16.25 — 16.65, švic. franki 989.50 — 993.50, lire 259.25 — 261.25, franc. franki 455 — 457, dolarji 51.85 — 52.45, dinarji 72 — 73, avstrij. žig. krone 0.21½ — 0.27½, madž. krone 5.05 — 5.45.

Dunajska borza je bila danes zaprta.

Curih: Berlin 1.65, Newyork 523.95, London 23.51, Pariz 46.25, Milan 26.25, Praga 10.02½, Budimpešta 0.53, Zagreb 1.84, Bukarešta 3.70, Varšava 0.13, Dunaj 0.02⅝, avstrij. žig. 0.02⅝.

Berlin: Italija 1563 — 1577, London 1405.70 — 1409.70, Newyork 312.60 — 313.40, Pariz 2781.50 — 2788.50, Švica 5992.50 — 6007.50, Dunaj 1.55½ — 1.59½, Praga 605.20 — 606.80, Budimpešta 32.20 — 32.30, Sofija 219.70 — 220.30.

Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Lastnik in izdajatelj Konzorcij »Jutra«. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Devetstopetnajsto

Tragedija naroda.

Napotim se čez njive do umazanega potočka in komaj vlečem noge iz blata. Daleč pokraj ceste se nahajam. Nad sivo in vlažno ravnino je polegla megla, iz katere je molelo sem in tja okleščeno drevo, grmiček ali polomljena streha zapuščene barake. Po razoriih in koruznem polju iščejo jerebice zrna in vzlete, kadar jih predrami šum korakov. Okrog potoka stoje vrbe žalujke, zdijo se mi, kakor vile, ki še niso izpele svoje žalostne pesmi.

Pri izviru najdem dvoje posod. Ogledujem na levo in desno, da vidim, kdo jih je pustil. Sredi polja stoji vojak. Šajkačo drži pod pazduho, v levi gorečo svečico, z desnico se križa. Dolgo ga ogledujem, naposled pristopim. Starejši človek je, izmučen in žalosten je njegov pogled. Moja prisotnost ga ne vznemirja, molče se križa pred menoj. «Moliš?» ga vprašam.

«Zadušnico molim,» mi odvrne svečano.

«Za koga?»

«Štirideset dni je, odkar je padel brat.»

«Bog se ga usmili.» Tudi jaz snamem svoje pokrivalo in se prekrižam. Hvaležno me pogleda.

«Ali znaš moliti za bratovo dušo?»

«Ne znam.» Solze mu lijejo iz oči.

«Daj meni svečico. Kako je bilo bratu ime?»

«Jovan.»

Prekrižam se, ozrem se v nebo in pričnem moliti molitev, katere nisem znal, a mi se je rodila v trenutku in privrela iz duše. Meglena jutranja svežost, ki mi je še pred kratkim stiskala grudi, me je ta hip bolestno napojila. Moj pogled, dvigajoč se nad meglami, se sreča s svetlostjo na nebu. Luč odpirajočega se neba posije, kakor zaleskeče v očeh mlade in lepe devojke prvi dih izpovednjočega se srca. Iskrenost in moč se zbudita v moji duši. Nova, neznana pobožnost prevzame moje srce. Ta ni tista, ki se posti, ki kleči pred oltarjem in se križa, ne vedoč, katere molitve šepetu, krepka in silna je ta pobožnost, slična iskrenosti divjaka, ki pade pred solncem in moli njegovo toploto in življenje. To neposredno bližino pred nečem višjim čutim v svoji duši in svečanejši je dogodek sredi vlažnega polja pod svinčenim krovom neba, kakor pod obokanim, z zlatom okinčanim svodom cerkva.

Mnogokrat in v svečanih trenutkih sem govoril na grobovih, govoril v trenutkih zadovoljstva in tuge in vsa tista strast, ki mi je dajala moč in pogum izreči misel, me ne zapusti pred edinim slušalcem sredi puste poljane. Glasno molim:

«Oče naš, ki si v nebesih, razgrni mračne oblake, s katerimi si zastrl nebeški obok, da splove do tvojega prestola moja molitev za pokoj duše tvojega hlapca Jovana, kateri je častno položil življenje na žrtvenik svobode in veličine svoje Domovine, za veliko, večno, neizbrisno pravico, kateri si ti edini zaščitnik, Oče naš, ki si v nebesih!»

«Oče naš, ki si v nebesih, naj bo slavljeno tvoje ime, naj bo edina milost vsem, ki so s krvo poplačali domovini. Naj razodene dušam njihovim in duši tvojega hlapca Jovana večni mir in pokoj. Kakor bo iz njihove krvi, s katero so tako bogato napojili naša polja in naše gore, vstala nekega dne svoboda narodova, tako naj duše teh pravičnikov, zbranih okrog tvojega prestola zapojo molitev za rešitev domovine in naroda, kateremu so žrtvovali svoje življenje. In s to molitvijo naj se slavi tvoje ime, Oče naš, ki si v nebesih!»

«Oče naš, ki si v nebesih, naj pride tvoje nebeško kraljestvo; kraljestvo pravice, resnice in miru, ker to kraljestvo prinese mučenikom, objokanim, trpečim uteho, a vsem, ki so svoje življenje v krvi končali večno blaženstvo v nebesih. S tem blaženstvom boš nagradil tudi dušo svojega hlapca Jovana, ko pride kraljestvo tvoje Oče naš, ki si v nebesih.

«Spomni se gospod in pomiluj svojega hlapca Jovana, kakor se ga bomo mi v dobrem in slabem spominjali. S spominom izpolnemo svojo dolžnost do vojaka, ki je dal svoje življenje za Domovino. Slava Jovanu, mir in pokoj njegovi duši. Amin!»

Ko končam molitev, se obrnem k vojaku ter mu vrnem svečico. Pogledam njegove oči, polne solza, s katerimi je oblival mojo roko. «Hvala ti gospod moj,» njegov glas drhti.

Ugasne svečico, jo zavije v papir in molče sva stopila k studencu kjer zajameva vodo in dovoli mi, da nosim sam svojo.

«Vidiš lepo sva pomolila, hvala ti gospod moj,» pripoveduje mi o svojem bratu.

«Mlad je bil, komaj je postal fant. Stariši so nama pomrli, ostala sva sama in bil sem mu brat in oče. Hotel sem ga izšolati. Poslal sem ga v poljedelsko šolo. Mislil sem si, ko se vrne, ga oženim in skupaj bova živela na posestvu.»

O vseh svojih namenih, nadah, bodočnosti mi je pripovedoval, dokler nisva zavila zopet na cesto.

Tam se je pričelo živalno gibanje. Posamezniki že odhajajo proti Prizrenu. Pestra druščina ranjencev, bolnikov, ujetnikov in beguncev otovorjenih s težkimi bremeni, se giblje pred mojimi očmi. Vsi se boje zaostati, da ne zaidejo v gnečo, ki bo nastala kakor vselej.

Tudi v vasi se že vse pripravlja na odhod. Napajajo vole, krmijo konje, tovorijo vozove. Izgubljenci iščejo svoje ljudi, v blatu zaostale vozove vzdigujejo z rameni, popravljajo polomljena kolesa, podkujejo konje in običajni prepiri, kriki so zopet razburili množico. Potujemo skozi prizrensko ravan, tam zadaj se dvigujeta Paštrik in Koritnik, gradeča Cinovsko sotesko, skozi katero teče Drin. Na vzhodu pa se dvigujejo prostrani grebeni Šara in njihovi ponosni vrhovi, kjer so se zbrale zopet srbske vile, da zapojejo tužno pesem kakor so jo nekdaj, ko je padlo Kosovo. Tam daleč pred nami vstaja silhueta mesta in gradu nad njim. Nad hišami, ki se zdijo kakor mrkla in temna polja, leskeče tu pa tam belina minareta in se rišejo v zraku ogorele jabljane. To je Prizren.

(Dalje prihodnjič.)

Pariško pismo.

Razstava čipk in vezenin v muzeju Galliéra.

V Parizu se zadnjih štirinajst dni pravzaprav ni zgodilo nič novega in posebnega. Še najbolj me je zanimala razstava čipk in vezenin, katero sem si pred par dnevi ogledal v muzeju Galliéra, kjer se je razstava ravno takrat otvorila. Razstava je gotovo ena izmed najbolj obiskanih razstavnih prireditev v pomladni sezoni. Aranžiral jo je ravnatelj muzeja Henry Clouzot s čudovitim razumevanjem. Podpiral in pomagal mu je v vseh ozirih tudi mestni občinski svet pariški, brez čigar pomoči bi se načrt razstave ne bil mogel realizirati.

Vezenina je tipično francoska umetnina, kar pričajo zelo jasno naši najstarejši dokumenti. Pred več kakor 80. leti, leta 1839., so organizirali prvo francosko razstavo s stroji izvršenih vezenin v vogeškem departementu. Odtlej je umetnost vezenja rapidno napredovala in na pariški razstavi l. 1912. ter na letošnji razstavi v muzeju Galliéra je mogoče videti res kolosalen napredek francoske vezeninske umetnosti, ki se danes ne omejuje več samo na iznajdbe novih barvnih kompozicij ali novih dekorativnin učinkov z linijami, ampak tudi tehnika vezenja se je do danes izpopolnila. V začetku XX. stoletja je dekorativna umetnost na ročnih vezeninah gotovo veliko pripomogla k preporodu naše dekorativne umetnosti, dočim so odkrili moderni vezeninarji povsem nove tehnike, način obdelovanja, so iznašli druga sredstva itd. Konopnena nit, svila, bombaž in kovinske žice modernim ne zadostujejo več. Sedaj skušajo doseči moderne dekorativne efekte z rafijo, steklenimi kristali in koraldami ter preprosto vrvico.

Moderne čipke spominjajo razen v svoji tehniki, v kompoziciji in občutju še najbolj na razvoj dekorativne umetnosti v dobi Ludovika XIV. Za njegove vlade je povzdignil njegov minister Colrath francosko vezeninsko industrijo na precej visoko stopnjo. Takrat so uvajali na Francoskem stil benečanskih čipk, katerih stil je postal sčasoma popolnoma francoski, takorekoč naša last. Že takrat so se začele ustanavljati velike tvornice za čipke. Iz tistega časa štejemo naše največje tvornice v Alençonu, Puyu, Chantilliju, Valenciennesu, Argentonu itd. Že takrat so uporabljali tehnična sredstva, ki so še danes v rabi razen pri najmodernejših tvornicah. Najbolj je vzvetela francoska industrija čipk leta 1666., ko je bil izdan kraljevski odlok, datiran z dnem 12. oktobra, ki je pod kaznijo konfiskacije in globe do 1500 liver prepovedal uvožnjo vseh drugih čipk razen onih, ki so bile izdelane v Franciji. Tudi pod Francem I. je čipkarska industrija dobro napredovala, kar je lahko umljivo, če si človek ogleda tedanje bakroreze, katere je posodila muzeju Galliera zbornica trgovcev z umetninami, ali če si človek ogleda čipke iz zapuščine madame Rigaud, ki so razstavljene v muzeju Carnavallet.

V dobi prvega cesarstva se je industrija čipk zopet povzdignila do prejšnjega nivoja, kakor ga je zavzemala pred revolucijo.

Kakšno bodočnost bodo imele čipke v dvajsetem stoletju, še ni mogoče reči naprej, ker je moda, od katere so čipke najbolj odvisne, gotovo najbolj kapricijozna in najbolj molčeča dama med vsemi ženskimi sfingami. V tem trenotku ima moda čipke zopet zelo v časti. Seveda, moda pride, pa zopet izgubi veljavo, pa zopet pride, po številnih in bizarnih izpremembah. Čipke bodo dame vedno rade nosile, ker vedo, da je to najbolj dragocen in najbolj dražesten nakit ženske obleke, in da najbolj pristoja eleganci in koketni dopoti naših pariških dam. Suverena gracija Parižank bo vedno zahtevala čipk in druge ženske po svetu, kakor vemo, sledé Parižankam v vseh njihovih kapricah.

V našem stoletju avtomobilov in aeroplanov ter industrijaliziranega življenja čipke seveda ne bodo toliko napredovale, vendar pušča doba še vedno razmaha mirnemu ročnemu delu. Predvsem se izdelujejo čipke v naših provincijah Auvergne, Artois, Flandrija, Bretagne ter v Poitiersu, Pariz pa določuje in diktira okus in modo.

V muzeju Galliera so razstavljena dela, iz katerih so razvidne vse mogoče tehnike, da si more človek ustvariti pravilno sodbo o razvoju te panoge dekorativne umetnosti. Gotovo je sicer, da dominira v našem času utilitarizem, ki je ročno delo zamenjal s strojnim, vendar uspevajo poleg strojnih izdelkov enakopravno tudi ročni izdelki iz Lyona in Calaisa. Toda vendar se zdi, da so nekatera dela, ki so bila izvršena s stroji, že prekosila ročna dela, kakor da bi bili stroji opremljeni tudi s čustvom, dušo in možgani.

Takole in podobno sem mislil, ko sem si ogledal razstavo v muzeju Galliera. Odpirajo se naši vezeninski in čipkarski industriji gotovo perspektive v bodočnost, ki bo govorila o slavni preteklosti in o sedanjosti, ki je ravno tako praktična in delavna kakor bogata.

Velike nade stavimo v mednarodno razstavo dekorativnih umetnosti, ki se priredi leta 1924. v Parizu, kjer bomo gotovo mogli videti veliko čudovito lepih stvari.

Leo d' Orfer.

Objave

* *Društvo «Vodnik» v Zg. Šiški* priredi vrtno veselico v nedeljo 18. junija v gostilni pri Kamniti mizi v Zg. Šiški. Začetek ob 4. uri popoldne z bogatim sporedom. Ples se vrši na velikem odru primorskega sistema. Vabite se k obilni udeležbi.

* *Mestna hranilnica ljubljanska* je zvišala s 1. julijem 1922. obrestno mero za vse vloge od 3 odst. na 4 odst.

* *Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani.* Izredni občni zbor «Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani» se vrši dne 20. t. m. ob 15. uri v magistratni dvorani z dnevnim redom: Poročilo predsedstva; dr. Češarek: Sprememba lekarniške takse; poročilo organizacije železničnih zdravnikov; dr. Göstl: Neznosne razmere glede oskrbe umobolnih v Sloveniji in strežniško vprašanje v umobolnicah.

* *Vojaški koncert* na unionskem vrtu se vrši danes 14. junija namesto v četrtek. — Rom Franc, restavrater.

* *Iz Rogaške Slatine.* Tovariška društva in druge prijatelje gasilcev, ki se nameravajo udeležiti gasilskega tabora v Rogaški Slatini v nedeljo, dne 18. t. m., obveščamo, da imajo udeleženci polovično vožnjo na vseh železnicah naše kraljevine. Kupiti je cele vozne listke ter jih pustiti žigosati, da veljajo s potrdilom društva v Rogaški Slatini, da so se tabora udeležili, za brezplačen povratek. Zveze lokalne železnice z južno so na vse strani jako ugodne. Ker je priglašenih že več društev iz Hrvatskega in deputacije Srbov, naj bodo društva iz Slovenije močno zastopana.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 13. junija 1922. Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	760·3	16·0	jug. vsh.	pol. obl.	6·4
Ljubljana .	14.	759·4	20·5	vzhod	več obl.	—
Ljubljana .	21.	761·8	15·3	brezvetra	dež	—
Zagreb . .	7.	756·5	15·0	zapad	več obl.	18·0
Beograd .	7.	758·0	15·0	jug. zap.	oblačno	1·0
Dunaj . .	7.	761·2	13·0	zapad	več jasno	—
Praga . .	7.	762·0	12·0	sever	oblačno	—
Inomost . .	7.	762·3	10·0	brezvetra	„	5·0

V Ljubljani barometer stanoviten, temperatura nizka.

Večje skladišče

se išče 1828

v Ljubljani ali okolici.

Ponudbe pod „Takoj“ na upravo «Jutra».

Dvonadstropna hiša

vogalna, s trgovino, stanovanjem, kletmi in skladiščem 1829

se ugodno proda.

Pojasnila da Anončni zavod **Drago Beseljak in drug**, Ljubljana, Sodna ul. 5.

Otroški vozički,

dvokolesa, šivalni stroji, pneumatika za dvokolesa, motorje in otroške vozičke in vsakovrstni deli, najcenejši v veliki izberi. Cene na zahtevo. **Tovarna „Tribuna“, Ljubljana, Karlovska cesta 4, Zvonarska ulica 1.** 1071

Razno perilo

za dame, gospode in deco priporoča tvrdka

A. & E. Skabernè,

Ljubljana, Mestni trg št. 10. 8185

Pozor! Zidarji Pozor!

se sprejemajo za stalno delo k najvišji mezdi, določene od Zveze industrijcev v Ljubljani. 1836

Prenočišče v barakah zagotovljeno.

Mestni stavbenik Rudolf Riffmann, Maribor-Melje.

Razglas.

Št. 485.

Trška občina Marenberg namerava oddati v najem ali pa prodati **svojo elektrarno ob potoku v Vuhredu s 100 konjskih sil vodnemoči.**

Veliko poslopje, v katerem se elektrarna nahaja, je zelo prikladno za kako tovarno.

Ponudbe sprejema občinsko predstojništvo v Marenbergu **do 30. junija t. l.** 1817

Ali ste že čitali novo štev. „NJIVE“?

Mali oglasi

stanejo do 20 besedi Din. 3·—, vsakih nadaljnjih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglasi, dopisovanje, spremembe do 20 besedi 5 Din., vsakih nadaljnjih 5 besedi 2 Din. — Plača se naprej. (Lahko tudi v znamkah.) Na vprašanja se odgovarja le, ako je vprašanju priložena znamka za odgovor.

Službe

Tehnik

s parletno prakso v fužinarski, livarski in strojni stroki, samostojen, energičen delavec, vešč občevanja s strankami in delavci, z znanjem slovenske in nemške korespondence, zaračunanja, akordiranja in kalkuliranja, išče primerne službe. Ponudbe pod «Tehnik» na upravništvo «Jutra». 1822

Trgovski pomočnik

išče službo v trgovini z mešanim blagom. Nastop takoj. Naslov v upravi «Jutra». 1831

Pridnega, močnega fanta,

ki ima veselje do trgovine, iščem za takoj. Britovšek, Slovenjgradec. 1821

Kompanjona 1823

išče novo podjetje (tovarna) vsakovrstnih vozov. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod št. 300.000.

2 trgovski sotrudnici

se takoj sprejmeta v trgovino z mešanim blagom. Ponudbe se prosijo na naslov Josip Teppey, Vitanje pri Celju. 1824

Agilne zastopnike

sprejme pod ugodnimi pogoji Glavno zastopstvo L' Union Francoske zavarovalne družbe v Parizu. Začasna pisarna: Ljubljana, Sv. Petra cesta 33. 1828

Nepremičnine

Lepa stavbna parcela

v Spodnji Šiški, na vogalu nasproti nove župne cerkve, se ugodno proda. Prostor je pripraven za vsako trgovino ali obrt. Pojasnila pri lastniku Iv. Prelibu, Vrhovčeva ulica 9/I. 1830

Lepa vila na Bledu

z razkošnim parkom in obsežnim gozdom ter jezerskimi pravicami naprodaj. Informacije daje dr. Mirko Triller, odvetnik v Radovljici. 1799

Kupim

Šivalni stroj,

dobro ohranjen, kupim. Ponudbe upravi «Jutra» pod «A/1946». 1841

Prodam

Suhe gobe

lipovo cvetje, brinjevo olje in poljske pridelke plača najbolje Sire Rant, Kranj, telef. int. št. 9 in nudi po najnižjih cenah sladkor, riž, olje, kavo, itd. 1802

Banjo s pečico

(Sitzwanne) prodam. Naslov pové uprava «Jutra». 1835

Dober klavir

se proda. Gradaška ulica 18, II. nadstr., levo. 1782

Razno

Posojilo 5000 Din

išče dobro situiran uradnik proti mesečnemu odplačilu. Obresti postranska stvar. Cenjene ponudbe pod «Posojilo» na upravo «Jutra». 1834

400.000 K 1838

z vsem potrebnim jamstvom išče procvitajoča obrt na ljubljanski periferiji v svrho razširjenja obrata. Kdor želi svoj denar dobro in dobičkanosno naložiti, naj piše pod «Obrt» na upravo «Jutra».

Stavbeni materijal

imata v zalogi ter prodajata po sledečih najnižjih cenah:

strešna lepenka od	K 205·—	do K 290·—
izolir plošče	„ 70·—	
vatproof	„ 12·50	
karbolineum	„ 16·50	
drvocement	„ 15·50	itd. itd.

Pri večjem naročilu popust cene. 1659

veletrgovina

Kosta Novaković in drug, s stavb. materijalom

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 13.

Binkoštne književne novosti Tiskovne zadruge.

H. Ibsen-V. Mole: **Gospa z morja.** 15 Din, po pošti 1 Din več.

A. Strug-V. Mazi: **Jutri...** Novela. 8 Din, po pošti 75 p več.

Andrejev-Vidmar: **Plat zvona.** Novele. 12 Din, po pošti 75 p več.

Milčinski: **Tolovaj Mataj.** II. natis. 12 Din, po pošti 1 Din več.

Zakon o obči upravi. Zakon o oblastni in srezki samoupravi. 5 Din, po pošti 35 p več.

Občinski volilni red. 4 Din, po pošti 35 p več.

Sienkiewicz-Mele: **Z ognjem in mečem.** Roman. Z ilustracijami. 1. snopič 7 Din., po pošti 50 p več.

Knjige se naročajo pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani,

Prešernova ulica 54.